

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

**Duae quaestiones de inscriptionibus Latinis Christianis
habitaе: primum, quo modo nomina in quibusdam casibus
terminentur, deinde, qui casus ad indicanda spatia
temporis sive puncta adhibeantur**

Schuller, Melanie

[1932]

Caput I: Quo modo nomina in quibusdam casibus terminentur

Caput I

Quo modo nomina in quibusdam casibus Terminentur.

In sermone vulgari et vocales 'u,o' et vocales 'e,i' confusas esse constat. Quo modo hac re terminationes acc. et abl. n.sg. II. et IV. decl. et acc. numeri pluralis II, III, IV, V, decl., qui casus in primis in tempore indicando alicuius momenti sunt, mutatae^e sint, ut in hoc capite indagarem mihi proposui. Qua in quaestione harum rerum rationem habendam esse, non me fugit.+)

1.) Dictione aliis legibus conformatur atque tempore optimae latinitatis?

2.) Casusne cuiusdam vocis legibus declinationis vocum alterius stirpis conformantur?

3.) Aberravitne auctor vel lapidarius in terminationem vosis, quae sequitur, vel, quae praecedit?

Quibus de rebus pauca verba facere mihi liceat.

Ad 1.) Diehl in libro de m finali epigr., pag. 12 ss. et pag. 201 ss. de praepositionibus et de verbis adiectivisque, e quibus alienus casus pendet, scribit. Konjetzny in ALLG XV pag. 319 et Wölfflin in ALLG IX pag. 45 agunt de accusativo absoluto pro ablativo absoluto usurpato. Hi^e viri docti igitur demonstrant casus quibusdam locis confusos esse. Itaque, quoniam ea de causa saepe in numero singulari II. decl. incertum est, quo modo formam quandam interpretæris, illos casus II. decl. n. sg. ++.) qui de praepositionibus vel ex iis verbis adiectivisque, quae Diehl in illo libro pag. 201 adfert, pendent, vel in 'ablativo absoluto' inveniuntur, in quaestione mea neglegam. De spatiis vel punctis temporis indicandis autem in proprio capite ipsa agam. Eisdem vero leges praeterea in dictione conformanda atque tempore optimae latinitatis valuisse puto. Quod est, ut ita dicam, fundamentum huius quaestionis, quo nisa contendere possum alia forma accusativum alia abla-

+.) Quod iam animadvertit Diehl in libro de m finali, pag. 9 ss.

++.) Cur tamen casus IV. decl. exhibeam, postea exponam.

tivum significari. Quo modo me totam rem quam maxime perspicuam reddituram esse spero. De difficultatibus autem, quas in singulis inscriptionibus offendimus, loco idoneo plura verba faciam.

Ad 2.) Notum est in sermone vulgari declinationes aliam cum alia commutatas esse.+) Itaque saepe mihi cavendum erit, ne falso vocalem mutata esse con¹ndam, ubi re vera declinatio mutata est.

Ad 3) Cum Diehl in indicibus pag. 552 illas inscriptiones, in quibus forma 'mensis' sequitur ablativum 'annis', separatim adferat, terminationem ablativi 'is' causam formae 'mensis' fuisse videtur existimare. Eandem opinionem in libro eius de finali epigr. pag. 200, ubi de forma 'dis' scribit, et in libello, quem scripsit Pieske, §§ 4, 38, legimus. Etiam de hac re in hoc capite accurate quaeram necesse erit. De ceteris erroribus in singulis inscriptionibus tractandis disserendum mihi erit.

Nunc de dispositione huius capituli pauca verba facere mihi liceat.

Quaeram, quod iam supra p. ²II commemoravi, de acc. et abl. n. sg II. et IV. decl. et de acc. pl. II., III., IV., V. decl. ratione vocalium terminationum habita neglectis consonantibus 'm' et 's'. Nam Quaestionem utriusque consonantis omittere possum, quod et Diehl de m finali et Proskauer de s finali optime egerunt. Quod hi investigaverunt, breviter astringere mihi liceat. Diehl tabulis XXss. oculis subicit, quam infirma consonans 'm' terminationum omnibus saeculis fuerit. Proskauer in libro suo p. 156 et p. 187 conclusit consonantem 's' terminationum ab anno a. Chr. n. ducesimo usque ad annum p. Chr. n. fere septingentesimum, quo tempore linguas quae hodie 'Romanensēs' nominantur, ortas esse putat, non evanuisse.

Ego igitur de mutatione vocalium sola agam. Sed, antequam ad singulas terminationes transeo, haec mihi commemoranda sunt: Simul tractabo, quicumque casus in sermone vulgari eodem modo pronuntiabantur. In uno eodemque capite igitur de acc. II. decl. et de acc. et abl. IV decl. disseram. Namque et consonantem accusativi 'm' evanuisse et omnes syllabas non accentu instructas correptas esse constat. (Cf. Leumann, §94, 3) Qua de causa casus quoque numeri singularis IV. decl., qui e praepositionibus vel e quibusdam verbis sive adiectivis pendent vel in 'ablativo absoluto' inveniuntur vel

+) Cf. Di., de m finali epigr., p. 199 ss, Mohl, p. 186, Pieske, §§ 38, 40, Schuchardt, II p. 189.

ad aliquod tempus indicandum adhibiti sunt, simul exhibebo. (Cf. adnot. ++/pag. 7) Semel atque iterum, postquam de singulis casibus egero, comparandi causa voces vel alios casus, qui aliis condicionibus eodem modo promuntiabantur, adferam. Quo modo conferam 1.) acc. n. sg. II. et IV. 'um' vel 'u(m)' et abl. n.sg. IV. decl. 'U' et cum nom. n.sg. neutr. g.^a II. decl. et cum gen.^l n. pl. omnium declinationum, 2.) acc.n.pl. II. decl. 'os' cum nom. n. sg. 'os' III. decl., 3.) acc. n.pl. 'us' IV. decl. cum nom. n.sg. II. ^{max. qm} et IV. decl.+). 4.) acc.n. pl. III. et V. decl. 'es' et cum nom. n.pl. III. et V. decl. 'es' et cum nom. n.sg. participiorum, quae cadunt in 'e(n)s' et cum terminatione 'ies' adverbiorum numeralium.

Nunc ad singulas partes huius capituli transire possum.

1.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et abl.^{h.4} IV. decl.

Dubium non est, quin acc. n. sg. IV. decl. in 'um' et abl. n. sg. IV. decl. in 'u' saeculis superioribus ceciderint. De acc. n.sg. II. decl. autem plura verba facienda sunt. Temporibus priscae latinitatis terminationem accusativi n.sg. II. decl. 'om' fuisse certum est. Quam terminationem anno a. Chr. n. trecentesimo fere, nisi vocalis 'u' vel semivocalis 'u' praecessit, in 'um' mutata esse constat. Saeculis p. Chr. n. autem iterum vocalis 'o' pro vocali 'u' in hac terminatione apparet.++) Qua de re docti non consentiunt. Alii putant terminationem 'om' nunquam in sermone vulgari deperisse (Mohl p. 188, Pieske §11,5) et vocalem 'o' pro vocali 'u' in terminationibus n.sg. IV. decl. adhibitam non mutatae vocali sed commutatae declinationi tribuendam esse (Mohl p. 186, Schuchardt II p.189), alii putant vocalem 'u' in 'o' commutata esse. (Sommer §254 A.2) Quod ante consonantem 'm' prius accidisse quam ante consonantem 's' Brück in ZRPh. XXXXI p. 429 ss. et Kluge in ZRPh XVII p. 539 ss. ex stirpe Germanica illarum vocum, quae a Germanis acceptae erant, concludunt. Quibuscum

+.) Nominativum n.pl. ^{et n. sg.} IV. decl. negligere possum, cum in ^{is} hoc casibus vocalis semper servata sit.

++). Cf. Pirson, p.46, Carnoy, p.51, Neumann, Progr. Pola 1898 p.12 et p.14, Pieske, §11, 57

non consentit Ascoli in AGLItal XIII p. 288 ss. Quam quaestionem persequi non est meum. Mihi enim satis est statuere saeculis p. Chr. n. vocalem 'o' pro vocali 'u' ab hominibus pronuntiatam esse. Num haec res in inscriptionibus Christianis quoque appareat, in prima parte primi capitis unius cuiusque regionis quaeram.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Ablativum n. sg. II. decl. superioribus saeculis in 'o' cecidisse constat. Sunt autem qui putent vocalem 'o' terminationum postea ita pronuntiatam esse, ut similis vocalis 'u' esset. Idemque docent litteram 'u' pro littera 'o' saepe scriptam esse (Schurhardt II p. 91, Lindsay 35 p. 35, Pirson p. 41, Neumann Progr. Pola 1898 p. 10). Pieske autem in libello suo § 40 dubitat, utrum II. decl. in IV. decl. transierit an vocalis mutata sit. Hoc contraeicit Hoffmann § 120. De qua re in secunda parte primi capitis unius cuiusque regionis quaeram.

3.) De acc. n. pl. II. decl.

Nemo est qui dubitet, quin hic casus superioribus saeculis in 'os' ceciderit. Haec tertia quaestio igitur similis est secundae neque pluribus verbis locus est. Unum autem adferri oportet. Nam Diehl in indicibus p. 485 haec scribit de acc. 'annus': Vocalis 'u' orta est ex numero singulari ad analogiam 'horam horas, diem dies, mensem menses, ^{namque menses} potius quam ex vocali 'o' mutata in 'u'. Nota Graecorum ^{ἡμερῶν} 'quoque.'

4.) De acc. n. pl. IV. decl.

Quod de acc. n. sg. IV. decl. disseram, necesse erit de acc. n. pl. quoque IV. decl. plura verba faciam.

8

5.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Terminationem acc. n. pl. illarum vocum III. decl., quarum stirps in consonantem cadit, et V. decl. 'es' fuisse notum est.

In acc. n. pl. autem illarum vocum III. decl., quarum genetivus n. pl. in 'ium' cadit, iam saeculis superioribus terminatio 'is' orta ex 'i(n)s' in usu fuit. Unde in nominativum n. pl. irrepsit. (Neue Wagener I p. 375ss, Sommer §216A4, Leumann p. 275) Itaque sunt qui putent terminationem 'is', quam in inscriptionibus invenimus, illam veterem terminationem esse. (Hartmann, Literaturbr. 1916, Glotta 1916, X, p.254, Pirson p. 118, Canoy p.219) Ab his dissentiunt, qui vocalem 'i' terminationem ut 'i' somnisse ideoque littera 'i' scriptam esse arbitrantur. (Hoffmann §106, Schuchardt I p.464) Qua de re in quinta parte agam.

Semel atque iterum in terminationibus vocalem 'e' diphthongo 'ae' redditam invenimus. Quaeres certo ad rationem scribendae neque promuntiandae vocalis referenda est. (Schuchardt I, p.460)

Totam hanc quaestionem hoc modo habebō: Quattuor modis disponendi simul respectis (cf. p. 4) inscriptiones, in quibus terminationes ab optima latinitate abhorrent, adferam vel singillatim, si pauca exempla exstant, vel, si numerus exemplorum magnus est, in tabulis dispositas. In quibus tabulis, indicabo, quando singulae inscriptiones ortae sint. Sed, ut quaestiones quam accuratissime habeam, necesse erit respiciam quoque numerum inscriptionum, in quibus terminationes recte scriptae sunt. Quarum inscriptionum non exhibebo nisi eas, in quibus e quibusdam erroribus cognoscimus auctori rationem scribendi a doctis adhibitam notam non fuisse. Nam in his inscriptionibus solis veri simile est auctorem terminationes sic, ut ei libebat, scripsisse. Eas inscriptiones vero, in quibus duas formas eiusdem casus inveniam, sub propria paragrapho exhibebo.

CIL VI (Urbs Roma)

1.) De terminationibus 'um , u(m) , u^l.

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n.sg. IV.decl.

De litteris

Litteram 'y' pro 'u'^{scriptum} inveni in ~~4575~~ 4575: Pascasu anni|cly..
Utrum acc.n.sg. pro nominativo usurpatus sit an nominativus ipse
lateat, decernere nequeo.

Acc. n.sg. II. decl. in his inscriptionibus in vocalem 'o'
cadit: 3872 +.) II/III s. ineunt. : Ne quis | (h)un(c) titelo
moles[tet]|. 362: Victorina tumulavit M Eraclio marito.3646:
fecimus ... arco_solio.

Exempla in certa interpretationis.

Dubito, utrum in terminatione 'o' acc. an abl. subsit: 1923 s. f.
V. : Delicatus voto [posu]it. Diehl in indicibus p. 420 sub voce
'votum' hac forma ablativum significari statuit. Hoc modo igitur
inscriptionem interpretari videtur: Delicatus arcam reliquiarum,
in qua inscriptionem legimus, vel inscriptionem ipsam propter vota
tum posuit. Quo modo inscriptio ^{minus} sine dubio interpretari possumus.
Tamen hoc commemorare mihi liceat: 'Botu po|suet' in 1921 (Romae),
'votum posuit' in 1922 b (Poetovione, s.f.IV.), 'vot|um posui' in
1920 (in tabula votiva aenea, quae servatur Herrmannstadt scrip-
tum legimus. (Cf. indic. p. 419) Valde autem dubito has formas
ablativos interpretari (cf. ^{infra} postea p. 92). Accedit, quod in pluri-
mis inscriptionibus notio 'propter votum' non ablativo solo sed
acc. vel abl., qui e quibusdam praepositionibus pendet, exhibetur.
(Cf. exempla allata^m indic. p. 419 et p. 420: 'contra votum' vel
sim. in 16 inscript. urbis Romae, 'ex voto' in 1776 (a. 402/407),
'pro voto' in 1637 (a. 459) et 2126 (a. 402/407) v. 7 reperi. In
primis commemoranda est inscript. 1905a (Romae, s. fere V.): Vo-

+.) Numeri inscriptionum a Diehl editarum.

S. = saeculum, f. = fere.

tum sulvit et pro votu sulvit.) Qua de causa ego quidem hoc modo interpretari malo: Delicatus voto (i.e. rem votam) posuit.+.) 3463 (ex codice Parisino s. VIII.) v. 4 : octavo etatis in s(ae)cl̃r gesseram anno.- Duobus modis hunc versum interpretari possumus. Namque formis 'octavo anno' et ablativus, quo indicatur, quando gesserit (i.e. vitam) et accusativus, qui e verbo gerendi pendet, significari potest. Hanc interpretationem illi praefero propter formam 's(ae)cl̃r', qua propter lineam supra vocalem 'o' scriptam accusativum 's(ae)clom' significari opinor. (Bue. in editione carminum epigraph. I, 756 v. 4 hanc lineam neglexit. Cf. autem Rossi, Inscriptiones Christ. urbis Romae s. VII, antiquiores II, 273: 'octavo anno' rustice pro 'octavum annum'.

Utrum in terminatione 'o' accusativus an nominativus masc. vel neutr. gen. subsit, in hac inscriptione dubito: 2718₃ : Inozlecia (cf. adnot. 1: mihi est 'Indelecia' i. *ἐνδεκία*) ⁴ispirito tu[o] in *ἐνδεκία*.- Diehl indic. p. 409 sub voce 'spiritus' hanc formam 'ispirito' nominativum habet. Adfert ibidem 6 inscriptiones urbis Romae, ^{e quibus} quarum in tribus nominativum vocis spiritus in 'um', in tribus in 'u' cadere opinatur.++) Nihil vero obstat, ne vocem spiritus interdum vocem neutr. gen. ab indoctis habitam esse coniciamus. Namque genera saeculis inferioribus confusa esse Diehl iam in libro de m. finali epigr. p. 196ss^{ss} statuit. Cf. quoque 2782 (Romae, a. 384⁴) ^{hoc tumulum... fieri voluit, - et 808 B (Romae, a. 408) : hoc tumulum fecit;} hoc tumulum... fieri voluit, - et 808 B (Romae, a. 408) : hoc tumulum fecit; quas inscriptiones exempla neutr. gen. pro masc. usurpati adfero. Idem Diehl autem in illo libro p. 204 etiam inscriptiones adfert, in quibus acc. pro nom. usurpatus est. Qua de causa dubito, utrum in inscriptionibus supra commemoratis nom. neutr. gen. an acc. masc. gen. terminatione 'um' vel 'u' significetur. Mihi praeterea exclamationis in mentem venit in nonnullis harum inscriptionum velut 3403 (III. f. s.): Spiritum | Parhesias | tae in pace. 2731A₂: Augende spiritu | cum iren₄ 3403A :

+.) De 1927b et 1928, quas Di. in indic. p. 420 sub abl. 'voto' cum verbo faciendi coniuncto adfert, cf. caput CIL XII.

++.) De ceteris inscriptionibus ibi allatis in capite CIL VIII disserendum mihi erit.

spiritum Caprioles in pace. 3356: Agatemeris, ispiritum tuum inter sanctos. 3391A₂ ^{äL' Ae/a} | ispiri | tum tuu | m santum. - Qua ab opinione discessi propter inscriptiones urbis Romae 2285A₂: cuius spiritu in bono quaequat. et 2324A: spiritu tuus in refrigerio- et 24 inscriptiones Romanas huius generis in indic. p. 410 allatas, in quibus recta forma nominativi 'spiritus' legitur. Namque his inscriptionibus verbum requiescendi vel sim. addendum esse probatur. Quibus in exemplis hoc quoque manifestum fit: Incertum est propter magnum numerum inscriptionum, in quibus nom. 'spiritus' legitur, an in forma 'spiritu' nominativus consonante 's' neglecta lateat. Quibus rebus expositis ad inscript. 2718₃, in qua de forma 'spiritu' agitur, redire possum et hoc dicere debeo: Quidquid de forma 'spiritu' scripsi, hoc loco repetendum esset. Ut de hac forma nihil certi indagare potui, ita de forma 'spirito' suspensa maneo.

Ablat. n. sg. IV. decl. 'o' terminatus est in hac inscriptione: 2376: ut sancto et innocenti spirito ad deum suscipiatur.

Terminationes casuum, de quibus in hoc capite agitur, in una eademque inscriptione modo 'o' modo 'u' scriptae sunt.

3463₁ (ex codice Parisino s. VIII.)! Si formas 'octavo anno' accusativos habemus (cf. p. 13), in v. 8 ablativum IV. decl. 'cetu' in v. 9 accusativum 'totum' inveniri notandum est. 2376₁: in hac inscriptione et abl. 'spirito' et accusativos 'luctu, titulum deus' scriptos legimus.

Postquam de terminationibus, quae ab optima latinitate abhorrent, egi, pauca verba de inscriptionibus, in quibus terminationes recte scriptae sunt, comparandi causa faciam oportet: 3 inscriptiones (cf. p. 12), in quibus acc. n. sg. II. decl. in vocalem 'o' cadit, inveni. In 277 inscriptionibus, ^{ex quibus} ~~quarum~~ 5 III. s. ortae sunt (cf. ^{p. 1} 3872), autem acc. n. sg. II. decl. et in 17 inscript. IV. decl. recte vel in vocalem 'u' solam cadit. Unam inscript. (cf. supra), in qua abl. n. sg. IV. decl. 'o' terminatur, inveni. In 14 Inscrip. autem abl. n. sg. IV. decl. recte terminatus est. Commemorare praeterea debeo 40 inscriptiones, in quibus ex causis supra ^{allatis} ~~allatis~~ (p. 7 et p. 8 in fine), utrum acc. n. sg.

IV. decl. an abl. in terminatione 'um' vel 'u' subsit, decernere non potui.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen. II. decl. et de genet. n. pl. omnium decl.

b₁.) De nom.

De litteris

Litteris graecis scriptus est nom. neutr. gen. in 4952 (Iudaica): *τοκου/Βεσουλis*/- Vox loci neutr. gen. videtur esse, sed cf. ^{h.} 'loca' optima latinitatis.

In una inscriptione nom. neutr. gen. in 'o' cadere videtur: 2452: *queius obsequio|semper nobis convenit.*- Cui inscriptioni 45 inscript., in quibus nom. in 'um' vel 'u' cadit, opponere possum.

b₂.) De genet.

De litteris

Littera 'ω' ultima vocalis terminationis 'oro' vel 'ero' scripta est in 3391 (a. 269): *ἀννοωραμ.../μυωραμ... Σεργαμ.* (In adnot. 6 legimus: 'Σεργαμ' legit Ficker)- et 3999: *ἀννοωραμ...* - et 4954: *ἀννοωραμ...*

Littera 'ο' eadem vocali scripta est in 3995A et 3995B (a. 238?) *ἀννοωραμ* - et in 4952: *ἀννοωραμ*. Qua in inscriptione 'oro' pro 'o' fortasse errore lapidarii ortum est.

Litteris graecis scripta est terminatio genet. 'orum' vel 'oru' in his inscriptionibus: 3375A: *ἀννοωραμ...μυωραμ...* 4500: *ἀννοωραμ*. Litteram 'y' pro 'u' ^{scriptura} inveni in 2874B₂: *mesory...*

Postquam de litteris, quibus vocalis terminationis genet. n. pl. scripta est, egi, ad vocalem ipsam transire possum. Genet. n. II. decl. in his inscriptionibus 'om' vel 'o' terminatur: 2976B (a. 372): *annoro.* 4622 (a. 402?): *amicoro.* 1526 (a. 407): *annoro.* In 3995A et 3995B forte fortasse a. 238ⁱ exstat genet. nominis collegii iuvenum fortasse (cf. Not. scav. 1923 p. 68ss): *ἀννοωραμ*. In 4952: *ἀννοωραμ* - me 'oro' pro 'o' errore a lapidario incisum esse ^{opinari} supra commemoravi. In 4954: *ἀννοωραμ* scriptum est. Geneti-

vus 'annoro' ^{pr}eterea invenitur in his 7 inscript., quae certo tempori tribui non possunt: 2552A, 2993, 3096, 3209F, 3215⁵, 4035, 4118D. Genetivum 'annorum' inveni in 2630⁴a.

Genet. n.pl. III. decl. ad analogiam genetivi II. decl. in 'oro' cadit in 4578 (a. 291): misoro. (i.e. mensorum.) 4020 : annoro... misoro... 1999A: marturoro.

Genet. n. pl. II. et V. decl. in 'om' ^{on} vel 'o' cadit in 3391 (a. 269): *ἔννορος μὲν ... μέσος δὲ ... ἑρσέων*. (cf. p. 15) - et 4575: mesoro duoro | ... diero..

Genet. n. pl. masc. gen. pronominis relativi 'o' terminatur in 2133: quoro sun nomi|nae Masime. - Cuius inscriptionis pars prior periit, ut interpretatio difficilis sit.

~~Alles~~ genetivus ~~alio~~ modo terminatur in his inscriptionibus: 3727H₃: annoro... annorum. 2817Cä annoro... mensorum.

¹28 genitivis II. decl., qui 'oro' terminantur, 116 genet. eiusdem decl., qui recte cadunt, 2 genitivis V. decl. 'ero' 9 genet. 'erum' ^{pp}poni possunt. Genitivi n. pl. I. decl. (in 17 inscript.) et III. decl. (in 52 inscript.) et IV. decl. (in 5 inscript.) autem semper 'um' vel 'u' terminati sunt.

Alia est ratio scribendi accusativi II., IV. decl. vel ablativi IV. ^{decl.} vel nominativi neutr. gen. II. decl. atque genetivi n. pl. in his inscriptionibus. 362: Eraclio marito (cf. p. 12): custodi Carinarum. 2976B (a. 372): annoro: sub consulatu. - Exempla incerta sunt haec: 3463 (cf. p. 13): si v. 4. formas 'octavo anno' accusativos habemus, in v. 3 nominativum ^{nominativum} ductum in v. 7 nom. 'vitium' inveniri ^{du}veram ^{oportet}. 4575 (cf. p. 12): patricu anniclu... pascasu anni|clu : mesoro duoro | ... diero.. ^{4952: ἑρσέων} ^(cf. p. 15)

Conspectus huius partis

Mirum est genetivum ^{n.pl.} II. decl. saepe 'o' terminari, cum haec terminatio rarissime in accusativo et ablativo ^{n.pl.} inveniatur.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Terminationis 'u' pro 'o' in ablativo n. sg. II. decl. usurpatae exempla certa ~~adferre~~ non possum. Subito enim, utrum ablativus an nominativus in hac inscriptione lateat: 4474: ~~Simplidus~~ | signu Mus |. Expectaremus abl. vocis signi. Qui casus in inscriptionibus urbis Romae 4476 et 4477 et in inscript. aliarum regionum invenitur. (Cf. indic. p, 455.) In inscriptione urbis Romae 4475 autem nominativus adhibitus videtur esse: Na_bira in pace ... signum Nabe. (In hoc signo 'Nabe' sine dubio vox navis latet. Quod probatur adnotatione editoris Di. in indic. p. 115, ubi de hac inscriptione ^{huc} scribit: adest imago navis.)

Praeter hanc inscriptionem interpretationis incertae abl. n. sg. II. decl. semper (in 50 inscript.) recte cadit.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

De litteris

Terminatio accusativi 'us' litteris graecis scripta est in 2939 (a. 345) ~~2 v v o s~~. - et 4463: ~~q u u o r s~~.

Terminationem accusativi 'os' litteris Graecis 'o' vel 'w' scriptam invenimus in his inscriptionibus: 2655: ~~[w v] v o s~~. 4467: ~~2 v v o s~~. 4468: ~~2 v w s~~...

Exempla incerta: 2673: vi | xit ann[u]os. In adnot. 3 Diehl hoc scribit: 'nuos' tab.: ^{2m} Mihi est 'u' in 'o' corr. 4034: vixit annis. In adnot. 2 legimus: sive 'annus'. - 4135B: vixit annu[...]. - Utrum casus n. pl. an n. sg. ^{forma communis} significetur, non constat.

Ad Tab. 1: Perspicuitatis causa et, quotiens terminatio 'os' et, quotiens terminatio 'us' in hoc casu inveniatur, tabula oculis subiciam.

Tabula 1.

s.	acc. n. pl. II. decl. 'us' terminatur.	acc. n. pl. II. decl. 'os' terminatur.
3	268+.)	s. f. III.
4	30 inscript. ab a. 338 - bis a. 399	50 inscript. ab a. 307- -398.
5	23 inscript. ab a. 404- - a. 461/82++.)	16 inscript. ab a. 400- - 496.
6	19 inscript ab a. 500 - - a. 584.	11 inscript. ab a. 503- - a. 577.
7	---	P. 604+++.), 689.
annus latet	106 inscript.	289 inscript.
summa:	179	369

3.) Numero annus originis unius inscriptionis significatur.

++.) Linea (/) significatur hoc: Inscriptio vel a. 461 vel a. 482 vel tempore inter hos 2 annos sito orta est.

+++.) P.= post. A.=ante.

In longe maxima parte inscriptionum in tabula allatarum acc. n. pl. vocis anni invenitur. Itaque inscriptiones, in quibus acc. n. pl. cuiusvis vocis in 'us' cadit, adferam oportet. Acc. n. pl. vocis filii 'us' terminatur in: 2372: ~~De~~ filius ipsius -. Sive 'de' praepositionem, e qua acc. 'filius' pendet, sive suspensionem verbi 'de(derunt)' habemus (cf. adnot. 3.: 'de filiis' an 'de(derunt)' filios' (pro 'filii')?), forma 'filius' acc. n. pl. significatur. 4154A: se vivo fecerunt filius|iscientes. - 'filius iscientes' (=filios scientes) accusativum absolutum habeo. 4463: *κοινον*. 4566: demisit filius. Acc. vocis loci 'us' terminatur in 4789 v. 4: [omnia sic repetun]t iura locusque s[uos]

Incerta est interpretatio harum inscriptionum: 3520A: Aurelia Gemelina, Aemilia Concordia|fecit sibi locus. - Primo obtutu 'locus' ut accusativus n. pl. de verbo 'fecit' pendere videtur. Sed cum mirum sit 'fecit sibi' ad unam personam pertinere, accusativum n. pl. ad utramque personam spectare, 'locus' nominativum interpunctione post 'fecit' facta habere malo. Quam rationem dicendi inveni in inscriptionibus urbis Romae 3513 Vonosus|locus- et 3513₂. Destra|locus-. Accedit quod praeter 3523₂ E (Romae): hec loca sunt [...] Victo[ri ...] et Rufine h.p.[...]. In omnibus similibus inscriptionibus licet de duabus personis agatur, exempla certa acc. n. pl. non inveni. (3739D: Secunda locus... emit. In adnot. 1 autem legimus duos editores 'locu' scripsisse)

Acc. n. pl. vocis sancti in 'us' cadit in: 2153: retro san|ctus emerum (=emerunt) ... locum. Adverbium 'retro' in hac inscriptione ut praepositio adhibitum est. 3358: cum santus - in eadem inscriptione acc. 'annus' scriptus est.

Accusativum n. pl. adiectivi 'vivid' 'us' terminatum esse opinor in 1137a (a. 525): Augustus et Gaudiosa se vibis comparaverunt. - Ibidem legimus accusativum 'annus'. 3727H: ego Rufinus et Mart[us] se|bibus comparabim[us...]. - Secundum nomen sine dubio 'Mart[us]' est, quod nomen ut nomen uxoris praecedit. 3757A Herclanius et Claudia|se vivid emerunt. 4154A: Largianus et Crescentia|fecerunt se bibus. - Addicat quisquam hanc formam nominativum n. sg. esse. Quem

nominativum adiectivi in 'ablative absoluto cum participio coniuncto' ut ita dicam, contaminato¹⁶ adhibitum in inscript. urbis Romae 3514D, 3514E, 3730, 3879, 4146, 4147, ubi de viro solo agitur, inveni, Sed adiectivum post nomen feminae positum adhuc relatum esse inscriptionibus urbis Romae 4146B (a. 381): Aur. Iovinus et [B] Vitalissima se vi|va fecerunt.- Et 3810B: Elius Aper, Aur. Iusta se b|ba eme|runt.-probatur. Itaque in opinione mea^{enigmas et confusio} forma 'vivus' accusativum n. pl. significari permanet. Quae est opinio quoque editoris Diehl. (Cf. indic. p. 613)

Pro magno numero exemplorum accusativi 'annus' minimus est numerus exemplorum terminationis 'us' , quae aliis vocibus eduntur. Commemorare autem debeo accusativum 'os' cuiuslibet vocis item non inveniri nisi in 60 inscriptionibus.

In una eademque inscriptione alias accusativus in aliam^{tes} vocalem cadit: 3506₄ (a. 452): se bibos: annus. 1347 (a. 483) v. 4: ter quinus coniuncta per annos. 2553, 2598: annus duos. Et accusativum 'annos' et acc. 'annus' inveni in 4279: vixit annos... interse fecerunt annus ().- Et 4566: vixit annus plus minus annus... fecet conmarito annos... demisit filius. 4568: fi|l|us suus acerbos remisit... p|ixit annos..

b.) De nom. n. sg. III. decl. 'os'

Vocativus vocis custodis in 3778a (a. 578) v. 15, nom. vocis nepotis in 4545, 1131 (a. 405), 232 'us' terminati^{us} sunt. In 4 inscriptionibus autem nom. recte cadit, ut numerus inseri inscriptionum, in quibus terminatio recte scripta est, idem atque inscriptionum, in quibus ad optima latinitate abhorret, sit. Quod mirum est, ut primo obtutu formas, quae dant in 'us' ad analogiam II. decl. ortas esse putes. Sed quod et ceteri casus semper syllabam-'ot'- praebent et 'nepus' etiam de femina in 4545 scriptum est, syllabam 'os' ut 'us' promuntiatam esse opinor.

Alia est ratio scribendi accusativi n. II. decl. atque

vocativi n. sg. III. decl. 'os! In 378 (a. 578) v. 15 vocat. vocis custodis in 'us' cadit. Sed accusativi n. pl. II. decl. huius inscriptionis semper 'os' terminantur.

Conspectus huius partis

Tabula manifestum factum est in primis 5. et 6. s. terminationem 'us' terminationi 'os' praelatam esse.

§ 4.) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

Litteris graecis terminatio scripta est in 2558₂: *ἰδους*

De terminatione 'os' pro 'us' usurpata.

Acc. n. pl. vocis casus in 'os' cadit in 4742 (a. 345) v. 1: casus describit iniquos. - Acc. n. pl. vocis manus 'os' terminatus est in 2797B: inter manos. Accusativum 'idos' in 2558₂: *ἰδους* - et 2816₂: *ιδος* - inveniuntur.

Et terminationem 'us' et terminationem 'os' offendi in 3447 (a. 361/392?) v. 5: versos : subscript. idus.

Praeter has inscriptiones acc. n. pl. IV. decl. semper (in 4210₁ inscript.) 'us' terminatus est.

b.) De terminatione 'os' in nom. n. sg. II. ^{mascul.} vel IV. decl. et aliis formis usurpata.

Nominativus vocis domini latere videtur in 3856: domna Boⁿosa... domno Menna. Nom. n. sg. nominum propriorum in his inscriptionibus in 'os' cadunt: 2287A: Marcellinos. 4049A: Samedylos.

Aliud^{te m} nomen proprium alio^{te} modo terminatum est in: 3012C:

Octabenius Hermeros., 3757: Eusebius Antiochenos. - Scripti autem ibidem sunt nominativus 'vivus' et acc. 'idus'. 'Os' pro 'us' praeterea scriptum inveni in 2287A (Cf. p.21): secos, i=praepositio 'secus') - et 4118B (Iudaica?): *μν 66 βος.*

Numerum inscriptum, in quibus nom. n. sg. II. decl. vel ^{num. gen.} IV. decl. vel dat. - abl. n. pl. III. decl. recte in 'us' cadunt, in hoc capite et in capitibus ceterarum regionum negligere possum, quod praeter paucas inscriptiones, in quibus 'os' pro 'us' in his formis usurpatum est, in ^{unaquaque} omnibus iere inscriptionibus nom. vel dat. ~~et~~ abl. recte terminatus exstat.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

De ratione scribendi singulari.

Vocalis 'e' terminationis accusativi littera Graeca 'ζ' reddita est in 4463: *βιβε/μεγε/ντες*. Vocalis eiusdem terminationis 'η' reddita est in 4464: *τις*, et 4470 (Iudaica?) *τις*.

Diphthongum 'ae' pro 'e' in acc. n. pl. vocis diei scriptam inveni in 291, 2625, 2711B.

De ratione scribendi accusativi vocis diei: In dativo et ablativo 'diebus' ^{in forma mutatisima erat} vocalis 'i' semivocalis fieri potuit. Unde syllaba 'die' in ceteros casus, in quibus vocalis 'i' accentu instructa manere debuit, interdum irrepsisse videtur. Forma 'dies' autem formam 'dies' superatam esse (cf. lunedì, lundì) mirum non est, quoniam dativum et ablativum saeculis inferioribus evanuisse constat. Quod exponerem necesse erat, quod saepe ratio scribendi accusativi vocis

diei explicanda non est nisi 'dies' promuntiatum esse conticimus.

'Di' vocali 'i' sola redditum est: 2687A₂, 3137₂, 4133G, 4299B, in quibus inscriptionibus accusativum n. pl. 'dies' invenimus.

Forma 'ies' ^{et} cum forma 'dies' contaminata esse videtur in 3798: iies. In adnot. 2 legimus: potes 'zies, zie s(emi) 'al'. 'Di' littera 'z' significatur in 2713: zes. et 4006a zis. In hac inscriptione 'is' pro 'es' scriptum est.

'Di' littera 'd' sola significari oppinet in 2709₄: des - et 4389: des. Negare autem non possum Commemorare autem debeo in inscriptione 4389 accusativum 'menses' praecedere. Quae forma in scribendo accusativo vocis diei fortasse alicuius momenti fuit. Incerta est memoria inscriptionis 2379₂: vixit men. X, et des (). Namque forma 'dies' in Pull. christ. 1875 p. 29 exhibetur. Incerta est interpretatio inscriptionis 4028 Db: vix. de s | X. In adnot. b l hoc legimus: vix 'v(i)x(it) des X.'

In inscript. 604: diies - vel forma 'dies' ^{et} cum forma 'dies' contaminata est, vel in forma 'dies' inter vocales 'i' et 'e' diptongi sonus, qui dicitur 'Gleitlaut' insertus est. Formam accusativi 'dis', quam in 2268 et 4034 inveni, hoc modo explico: 'is' pro 'es' promuntiatum est et duae vocales 'i' in unam contractae sunt.

Nunc ad tractandam vocalem ipsam transire possum. Arbitror autem et in hoc capite et in capitibus ceterarum regionum numerum inscriptionum, in quibus accusativus in 'is' cadit, cum inscriptionum, in quibus in 'es' cadit, tabula comparari oportere.

Tabula 2.

In longe maxima parte inscriptionum, quas exempla accusativi n. pl. 'is' attuli, accusativus n. pl. vocis mensis reperitur. (66)

Tabula 2

s.	acc. n. pl. III. vel V. ^{ded} in 'is' cadit.	acc. n. pl. III. vel V. decl. ^m 'es' cadit.
3	-----	3 inscript.
4	11 inscript, ab. a. 310-395	36 inscript. ab a. 302/305-397.
5	407, 450.	15 inscript. ab. a. 402-490.
6	2 inscript.	12 inscript. ab a. 521- 578/590.
7	-----	P. 638, 689.
annus latet	64 inscript.	342 inscript.
summa:	79	410

Acc. n. pl. vocis diei in his inscriptionibus 'is' terminatur: 365a (a. 355), 2576A (a. 450; praecedit acc. 'mensis'), 1536, 2268 (dis), 3160₄, 3285B, 4022₂, 4034 (dis), praecedit acc. 'mensis' et fortasse abl. 'annis'), 4321.

Acc. n. pl. vocis 'lares', huius genet. n. pl. in 'ium' cadere potuit, (cf. Neue-Wagener, Ip. 423) 'is' terminatus est in 4715: ad laris.

Acc. n. pl. vocum III. decl., quarum genet. n. pl. in 'um' cadit 'is' terminatus est: 381b: de t^{tr}res frat^ris cur^r so^rris. 2350: in^rorationis tuis. Sed forma 'orationis' fortasse quasi a bl. ad analogiam ablativi 'tuis' exstitit.

Accusativum n. pl. participii 'is' terminatum offendit in 2500B (V/VII7: inter innocentis.

Alius accusativus alio modo cadit in una eademque inscriptione.

Acc. vocis mensis in una eademque inscriptione modo 'es' modo 'is' terminatus est in 2817 (a. 344): vixit menses X dies XXVI et vixit cum viro | suo menses V. - Et in 4260: vixit anno^r <...> XI et menses III dies du^o et fecit | annos mecum XII mensis undecim dies [...] 7

Accusativum 'mensis' et accusativum 'dies' in his 51 inscriptionibus inveni: 2817 (a. 344), 2940A (a. 350), 3252A (a. 352), 4399 (a. 359), 1327 A (a. 365), 2690 (a. 372), 2819A (a. 384), 3502 (a. 392), 4146F₄ (a. 405), 283, 375, 381, 762, 1353A, 1581, 1970, 2267, 2296A, 2447₂, 2625, 2631₂, 2687 A₂, 2696, 2698₄, 2704₂, 2797B₃, 2797D, 2825, 2941A₃, 2980, 2983A₄, 2990C, 2998E, 3013, 3048B, 3051, 3375B, 4006 A₆, 4011C₂, 4022, 4239A, 4243B, 4267, 4268, 4375, 4441, 4464, 4603, 4645, 4954, 4990.

(1631)
In una sola autem inscriptione accusativum 'diis' post accusativum 'mensis' inveni. In una sola inscriptione accusativos quarumlibet vocum modo 'es' modo 'is' terminatus inveni: 3761: emerunt... presentis omnis fos^r sores. (=accusativus absolutus.)

Vidimus igitur praeter voce^m mensis paucae voces in acc.n. pl. in 'is' cadere. Cuius rei ~~causam~~ ^{causam} postea inscriptionibus omnium regionum tractatis indagare studebo. De inscriptionibus urbis Romae vero hoc statuere possum: in maxima parte exemplorum terminationis 'es' accusativus vocis diei (in 186 inscript.) vel mensis (in 97 inscript; accusativi 'menses, dies' ; in 82 inscript.) exstat. Restant igitur pauca exempla (42) accusativi quarumlibet ^{aliquum} vocum. Tamen hic numerus multo maior est ^{quam} exemplorum accusativi 'is' (4). Inscriptionibus urbis Romae autem causam accusativi 'mensis' in ablativo 'annis' positam esse non probatur, quod acc. 'mensis' non sequitur ablativum 'annis' nisi in 33 inscriptionibus. (Exstant autem 119 exempla accusativi 'mensis'). In ceteris inscriptionibus acc. vocis anni deest vel in 'os/us' (alterum utrum in 64 inscript.) cadit, vel casus cognosci non potest. Adiciam praeterea hoc oportet: menses : mensis = 3:2, menses, dies: mensis, dies = 3:2.

b.) De nom n. pl. III. et V. decl., de participiis, quae cadunt in 'ens', de adverbis numeralibus.

b₁.)

De ratione scribendi singulari.

Vocalis 'e' terminationis nom .n. pl. III. decl. littera 'η' reddita est in 4971: *η ε ε υ ε γ ε*.

b₁.)

Nom. n. pl. vocis 'parentes', cuius genet. n. pl. in 'ium' (cf. Neue-Wagener, Ip405.) cadere potuit, in his 16 inscriptionibus 'is' terminatus est: 2627 (a. 346), 2629 (a. 366), 3253 (a. 367), 657 (376), 2702₂, 2709₆, 2711C, 2763₃, 2816C₃, 2990C, 3399A, 3886, 3902, 4043, 4131, 4279B. Nom. n. pl. vocis fratris, quae in genet. in 'um' cadit, in his 3 inscriptionibus 'is' terminatus est: 4146F₂ (a. 400), 2810E₂, 3992A. *una in terminatione conformanda nom. 'parentis' fortasse alius momenti fuit.* Nominativum n. pl. 'is' adiectivi 2 terminationum 'dulcis' in his 2 inscript. inveni: 4744 (a. 403) v. l: quod

dulcis nati, quod cara pignera (sic) praestant, v. 2; continet hic tumulus... 217a (217b orta est a. 503; eodem anno 217a quoque orta sit non constat.) v. 5: sunt dulcis nati, superest gratusque maritus.

Nom. n. pl. adiectivi unius terminationis in 2372: qui superstitis sunt- 'is' terminatus est.

Et terminationem 'is' et terminationem 'es' in 168b⁶ (a. 528) minus certae interpretationis inveni: v. 8: hos tibi germani tristis pro morte paterna v. 9: imponunt lacrimis cru(de)lia munera ^qantes. Contextus causa adnot. 8 adferam oportet: 'hos manes' i. 'eodem sepulcro te condunt' Bue. 'Qua in sententia formam 'tristis' nominativum n. pl. habeo. In v. 9 autem invenimus nominativum 'antes'. De casu vocis 'Manes' (v. 7) autem docti non consentiunt. Nam Diehl et Buecheler in v. 7: defecis, ad manes gaudent quiescere maritum- 'ad' pro 'at' scriptum habent, Rossi 'ad manes' cum verbo deficiendi coniunxit.

21 inscriptionibus supra allatis opponere possum 156, in quibus nom. n. pl. III. vel V. decl. in 'es' cadit.

Liceat mihi inscriptiones, in quibus acc. n. pl. alio modo atque nom. n. pl. cadit, adferre: 168b(a. 528), (cf. supra): In v. 8 legimus nominativum 'tristis'; in v. 4 accusativum 'gementes'. Interpretatio formae 'manes' autem incerta est. 2267: mensis, dies (acc.): parentes (nom.) 3886: menses (acc.): parentis (nom.) 2990C dies mensis (acc.): parentis (nom.) 3399A dies (acc.): parentis (nom.). In 2 inscriptionibus autem (2702₂ et 3253) et acc. et nom. 'is' terminati sunt.

b₂.) De n. sg. 'ens' participiorum et de adverbis numeralibus.

De ratione scribendi singulari.

'innoces' pro 'innocens' scriptum est in his 4 inscript:

3444 (a. 397), 1602B, 4626, 4353. Consonans 'n' ante 's' praeterea neglecta est in 2371: ^{nifra} omni potes (de terminatione 'is' conferas ~~peste~~).

'quinques' pro 'quinquies' in 2974₃ exstat.

Formam 'innocis' in his 3 inscript. inveni: 2631₄, 2826, 3135. Pro 'ens' praeterea 'is' in 737: discis. (Di. ipse forma 'discis' participium 'discens' significari in adnot. 2s statuit.) - Et in 2636: ~~pene~~ me ris. (= bene merens) - scriptum est. Quod certo contendere non audeo in 4177 (a. 404): amicus dolis iscribet. - Namque negare non possum forma 'dolus' ablativum n. pl. vocis doli, cui saeculis inferioribus notio vocis doloris (cf. le ~~deuil~~ deuil) sine dubio propter verbum dolendi tributa est. (cf. indic. p. 517); inter exempla huius significationis ibi allata 3650 (a. 368) et 2138B inscriptiones urbis Romae sunt) significare posse. Tamen ^{laudant} participium interpretari malo, quod ~~ex~~ ^{ex}emplum numeri pl. vocis doloris non invenitur. (cf. indic. p. 517). Etiam Di. in indic. p. 516 sub voce ^{ubi} dolendi hanc inscriptionem exemplum formae singularis participii adfert. Arbitror vocalem 'i' in casibus obliquis quoque inveniri praeter mittendum non esse, praesertim cum syllabam '-int-' in participiis 'merens' et 'innocens' ; quorum nominativos n. sg. in nonnullis inscript. in 'is' cadere vidimus, inveniri: 2296B₃, 2378, 414, 2611C₂, 2631C, 3106, 4316. Adverbium numerale in 'iis' cadit in 419a (a. 386) v.10: [sed binis no]viis complevit t[empus in annis]. In syllaba 'iis' autem duae vocales in ⁱⁿnam contractae esse videntur in 3375B et 4263₂, si has inscriptiones recte interpretor. 3375B: mēsis sexis. Quo loco multiplicativum dubium mihi videtur esse. 4263₂: vixit [· ·] I d. xēis. - In adnot. 2 Di. hoc scribit: num 'X<X>XIS?'

6 participiis 'is' terminatis 53 'ens' vel 'es' terminata, 3 (?) adverbiiis 'iis' vel 'is' terminatis 5 recte terminata opponere possum.

Ratio scribendorum casuum alia est atque participiorum vel ad-
adverbiorum: 4263: menses, dies: xexis (cf. p. 28.). 3375B
mensis, dies (acc.): sexis. 168b: tristis (nom. cf. p. 27):
v. ll repetens.

Nulla inscriptione autem et participia vel adverbia et
casus 'is' terminantur.

De terminatione 'es' iam in singulis paragraphis commemo-
ravi, quod alicuius momenti esse mihi videbatur, Nihil prae-
terea dignum est, quod commemoretur.

CIL XIV (Latium)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'.

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV. decl.

Reperire non potui nisi 3 exempla accusativi n. sg. II. decl,
in quibus vocalis 'u' terminationis servata est.

b_{1/2}.) De nom. n. sg. neutr. gen. ^{II. decl.} et de genet. n. pl.
omnium declinationum.

Reperire non potui nisi exempla rectarum terminatio-
num. (Nom. ^{II. decl.} neutr. gen. in 2 inscript., genet. n. pl. II.
decl. in 4 inscript., genet. n. pl. III. decl. in 1 inscript.
exstant.)

2.) De abl. n. sg. II. decl.

In 2 inscriptionibus hic casus recte cadit.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

6 inscriptiones, in quibus acc. n. pl. vocis anni 'Us' terminatur, et 4, in quibus recte cadit, repperi. Dignum est quod commemoretur in inscriptionibus Praenestis urbis nihil inveniri nisi formam 'annus' et 5 inscriptiones^e supra allatarum in hac urbe ortas esse.

b.) Exempla nominativi n. sg. III. decl. 'os' non repperi.

4.) De terminatione 'us'.

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

In 4 inscriptionibus acc. n. pl. IV. decl. in 'us' cadit. In 1419 (Bovillis) autem formam 'iris'^(-idis) invenimus. (De littera 'r' cf. 1266 (Romae a. 338)) Qua forma 'iris' sine dubio ablativus ~~est~~ analogiam ablativorum 'calendis, nonis' ortus significatur. (Cf. adnot. editoris: debuit 'idis' i. 'idibus')

b.) Nom. n. sg. II. decl. ^{max. gen.} in nulla inscriptione 'os' terminatus est.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Diphthongus 'ae' pro vocali 'e' scripta est in 3533 (Ostiae): ~~diaes~~ diaes.

2 exempla terminationis 'is' exstant. Quae sunt 4654, (Ostiae, inter a. 565 et 541, vel 480): mensis. (Terminatio vocis anni cognosci non potest.)—et 3860 (Tiburi): sine parentis.

Inscriptionibus supra allatis ⁵ 5 inscriptiones, in quibus acc. vocis mensis (in 3 inscript.) vel diei (in 5 inscript)

recte cadit, opponere possum.

b.) De nom. n. pl. III. et V. decl., denom. n. sg. 'ens'
participiorum, de adverbii numeralibus

b₁.) De nom. n. pl. III. et V. decl.

Nom. n. pl. 'is' terminatus forsitan exstet in 4181
(Ostiae, a. 400): parenti. s posuerunt | petulum. Ro. in cor-
pore inscript., quod inscribitur: inscript. Christ. urbis
Romae s. VII antiquiores, I p. 491 in initio nomen pueruli
defuncti fuisse arbitratur. In hac inscriptione autem 'pa-
renti' dativus et littera 's' littera singularis^{em} pronominis
's(uo)' haberi posse non nego. Tamen nominativum n. pl.
interpretari malo (cf. quoque indic. p. 563), cum in altera
interpretatione personae, quae 'posuerunt' desint. In plu-
rimis autem inscriptionibus personae in hoc contextu indi-
cantur et pauca exempla personae omissae inveniuntur: 2132
(Romae) fecit coniugi suae. 4196A (Romae, serv. Suaresius):
pene merenti coniugi... contra votum posuit. Di. in adnot.
hoc scribit: sub 'V' (ante 'contra' ^{scriptum} ~~sub~~ latere initium nominis
mariti aut a Suaresio aut a lapicida omissi recte statuit
Silvagni. 4206 (Mediolanii): dulcissimo conpari contr|a
votum posuit. 4206 (ibid.): coniugi dulcissimo contra votum
posuit. 4210 (ibid.) co|ntra votum posuer|unt.

Nominativum 'es' terminatum in 4 inscriptionibus inveni.

b₂.) 2 exempla participii recte terminati exstant. Exem-
pla adverbii numeralis autem non repperi.

CIL IX (Regio Sabinorum, Picenum, Samnium, Apulia,
Calabria.)

1.) De terminationibus 'um, ū(m), u'

- a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl.
n. sg. IV. decl.

Nihil inveni nisi terminationes rectas. (acc. II. decl. 'um' vel 'u(m)' terminatum in 4 inscript, acc. IV. decl. recte terminatum in 2 inscript, abl. IV. decl. recte terminatum in 1 inscript.)

- b.) De nom. n. sg. II. decl. neutr. gen. et de
genet. n. pl. omnium declinationum.

b₁.) Nom. n. sg. ^{ideal}neutr. gen. in 2 inscript. recte cadit.

b₂.) Genet. n. pl. II. decl. 'oro' terminatus est in 4900 (Venusiae, Iudaica): anxoro.

Inscriptioni supra allatae 2 inscriptiones Iudaicas eiusdem urbis et IV 4 inscript. reliquae regionis, in quibus genet. n. pl. ^{ideal}in 'orum' vel 'oru(m)' cadit, oppomere possum. Bina exempla praeterea genetivi n. pl. I. decl. et genet. ^{ideal}III. decl. adferre possum.

- 2.) De abl. n. sg. II. decl.

Nihil Repperi nisi unum exemplum ablativi n. sg. ^{ideal}recte terminati.

- 3.) De terminatione 'os'

- a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 3

Omnia 17 exempla terminationis 'us' de accusativo vocis anni ^{exhibentur} sumpta sunt. Nam 4893a (Venusiae, Iudaica): dixerunt

Tabula 3

s.	acc. n. pl. II. decl. in 'us' cadit.	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
4	-----	359
5	460,482?	-----
6	7 inscript. ab a. 508 - 546	517, 549, 553.
annus latet	8 inscript.	5 inscript.
summa:	17.	9.

τῆς ἡμέρας adferi non licere arbitror, quodiam vox graeca
ἡμέρας subest (i. est lamentatio) et terminatione 'us' sine
 dubio terminatio graeca *ἡμέρας* significatur. (Cf. adnot. 5
 editoris: *ἡμέρας*!)

Cum, cuius vocis acc. 'us' terminatus sit, commemoraverim,
 de accusativis recte terminatis hoc adferam oportet: in
 inscriptionibus supra notatis praeter duas acc. vocis anni
 solus invenitur.

b.) De nom. n. sg. III. decl. 'os'.

'Us' pro 'os' scriptum est in his inscriptionibus: 4884
 (Venusiae, Iudaica): Fausti|mus pat. Nēpus Fas|tini pat(eri)s,
 filius Viti. | 4893b (Venusiae, Iudaica). De femina quadam
 Faustina hoc scriptum legimus: fuet pronēpus Faustini...
 nepus Biti. Quibus in inscriptionibus de personis eiusdem
 familiae agi videtur. 2 inscriptionibus supra allatis duas
 eiusdem urbis, in quibus forma 'nepos' scripta est, opponere
 possum.

Conspectus huius partis

Commemorare debeo terminationem 'us' in primis in in-
 scriptionibus Aeclani, Compsoe, terminationem 'os' Bene-
 venti et regionis Anconae inveniri.

4.) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

In 4677 (Camsii a. 529) hoc scriptum legimus: 71 idis
 Septemb|ris. In hac forma 'idis' lapidarium in terminationem
 vocis Septembris aberravisse ppxinor. (Cf., quod p. 30 de
 inscript. 1419 scripsi.)

In 7 inscript. acc. n. pl. IV. decl. recte cadit.

b.) De nom. n. sg. II. decl. *mas. gen.*

Terminatione 'o' nominativi significantur in 4984a (Taryenti, Iudaica) : hic requiescit bene memorio An/atoli, filio iusti, qui vixit... -In indic. p. 493 Diehl sub voce 'bene memorius' formam 'bene memorio' nominativum adfert. In Thesouro linguae Latinae II, 21, 48, hanc interpretationem legimus: Anatoli(us) filio (i. filius) iusti.

Alius^{er} nom. alio^{er} modo terminatus est in his inscriptionibus iudaicis Venuisiae urbis: 4907, 4999 *mortuus filius*

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Singularem rationem scribendi in 3162A (prope Furfonem, a. 492?) inveni : XVI kal. Decembriis.

In 341a (Beneventi, a. 553) acc. n. pl. vocis mensis in 'is' cadit, cum idem casus vocis diei 'es' terminetur. *†*

In 9 inscript. acc. n. pl. recte cadit. Quae exempla sumpta sunt de voce mensis (in 2 inscript.), de voce diei (in 2 inscript.), de vocibus mensis, diei una exhibitis (in 2 inscript.), de 3 quibuslibet aliis vocibus.

b.) De nom. n. pl. III. decl. et V. decl., de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverb. num.

b₁.) De nom. n. pl. III. decl. et V. decl.

Nominativi n. pl. III. decl. in 'is' cadunt in 4906 (Venusiae, Iudaica): fili Boni | nepotis p(rae)p(ositi) Sebbetii | et pro nipotis A | viti pp.

Inscriptioni supra allatae 3 inscriptiones, (ex quibus una Iudaica et Venusiae orta est), in quibus nom. n. pl. III. decl. recte terminatus exstat, opponere possum.

b₂.) Participium et adverbium numerales in binis inscriptionibus recte cadunt.

Conspectu huius partis opus non est, quoniam, quidquid alicuius momenti est, iam supra commemoravi.

CIL X (Campania, Lucania, regio Bruttiorum, Sicilia Sardinia)

1.) De terminationibus 'um' et 'u(m)' et 'u'

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV. decl.

Non inveni nisi exempla terminationum optimè latinis. Quam rem accuratius exponam oportet: 13 acc. n. sg. II. decl. 'um' vel 'u(M)' terminatos, 3 acc. n. sg. IV. decl. 'um' terminatos, 4 abl. ^{n. sg. IV. decl.} 'u' terminatos inveni.

b_{1,2}.) De nom. n. sg. neutr. gen. ^{I. decl.} et de genet. n. pl. omnium declinationum.

Etiam in hac paragrapho nihil adferre possum nisi exempla terminationum rectorum: in 5 nom. n. sg. neutr. gen. ^{I. decl.} et in 5 genet. n. pl. I. decl., et in 9 genet. n. pl. II. decl. et in 13 genet. n. pl. III. decl. et in 2 genet. n. pl. V. decl. vocalis 'u' servata est.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Terminationis mutatae exempla non exstant. Terminationem

optimae latinitatis in 6 inscript. inveni.

3.) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Rationem scribendi singularem offendi in 2734 (Syracusa, a, 411): yixsit annys...

Tabula 4

Alius accusativus alio modo terminatus est in 3350 (Puteolis): vixit annos: inter^{us}ustus. Qua in inscriptione sola acc. 'us' alterius vocis atque vocis anni exstat. Nam in 20 inscript. in tabula allatis nihil inveni nisi accusativum vocis anni. Complura exempla (12) terminationis 'os' quarumlibet aliarum vocum inveni.

b.) De nom. n. sg. 'os' III. decl.

Hic casus in 321 (Capuae): nepus - in 'us' cadit.

Cui inscriptioni 3 inscript, in quibus terminatio 'os' servata est, opponere possum.

Conspectus huius partis

Commemorare debeo Capuae terminationem 'us' terminationi 'os' praelatam esse videri, cum in ceteris partibus huius regionis vel numerus exemplorum utriusque terminationis idem vel numerus terminationis 'os' quam terminationis 'us' maior sit.

4.) De terminatione 'us'

Non inveni nisi exempla accusativi n. pl. IV. decl. (in 13 inscript.) et nominativi n. sg. II. decl. recte terminati.

Tabula 4

s.	acc. n. pl.II. decl. in 'us' cadit	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
4	380	318?, 359, 397.
5	401, 402, 411.	418, 460?, P. 486, 488
6	7 inscript. ab a. 517 - 517-570.	10 inscript. ab a. 528-563
7	-----	VII/VIII s.
annus latet	11 inscript.	18 inscript.
summa:	22	36.

2.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Tabula 5

Acc. vocis mensis in 'is', acc. vocis diei in 'es' cecidit in his inscriptionibus: 2162 (Neapoli): mensis... dies... 2882 (Neapoli, in adnot. Diehl hoc scribit: titulus suspitione non caret.): mensis... dies... Exempla terminationis 'is' in tabula allata de voce mensis sola sumpta sunt.

Exempla terminationis 'es' et voce mensis (in 3 inscript.) et voce diei (in 7 inscript.) et vocibus mensis et diei una exhibitis (in 2 inscript) et 3 aliis quibuslibet vocibus eduntur.

Forma 'mensis' totiens post ablativum 'annis', quotiens post accusativum 'annos' scripta est.

b.) De nom. n. pl. III. et V. decl., de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbis numeralibus.

b₁.) Nominativus vocis iuvenis, cuius genet. n. pl. in 'um' cecidit (cf. Neue-Wagener, I p.394), 'is' terminatus est in 3421 (in sepulcreto Nemorensi) v.4: sex iuvenis super cum unam sorore[///] - In adnot. hoc scriptum est: '... sex filii superstites erant cum una filia' Bue.

In 7 inscriptionibus nom. n. pl. in 'es' recte cadit.

In 1344 (Calibus prope Capuam, a. 346) et nom. 'parentes' et acc. 'mensis' invenimus.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbis numeralibus

'Es' pro 'ens' scriptum est in 3114 (in Hirpinis prope Bratam) v. 2: innoces.

Quae terminatio in 'is' transiit in 4183 (Capuae, a.563.):
innocis.

Tabula 5

s.	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'is'cadi	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'es'cadi
4	346,391	380, 397
5	-----	402, III
6	563	518, 529, 559
annus latet	1 inscript.	9 inscript.
summa:	4	15

Pro terminatione 'ies' adverbii numeralis 'is' scriptum est in 4414A₂ (Velitrae, a. 402): *quinquis*.

In 11 inscriptionibus participium in 'ens' vel 'e(N)s', in 5us adverbium in 'ies' recte cadit.

In fine huius partis liceat mihi inscriptiones adferre, in quibus casus alio modo atque participia vel adverbia terminati sunt.

Acc. in 'is', participium in 'ens' cadit in 2801A (Capuae): *mensis: innocens*.

Acc. in 'es', adverbium nummrale in 'is' cadit, in 4414A₂ (Velitris, a. 402): *menses: quinquis*.

Nom. in 'is', participium in 'ens' cadit in 3421 (Cf. p. 39.): *iubenis: v. 5 videns*.

In una inscriptione autem (4183 cf. p. 39) terminatio 'is' et in accusativo et in participio invenitur.

CIL XI (Etruria, Umbria, Gallia cispadana.)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'.

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. IV. decl.

Acc. pro genetivo adhibitus esse videtur in 3850 (Ravennae, P. VI.s.): in n. patris et filii et spiritum sanctum. Qui accusativus e ratione dicendi: in patre et filio et spiritu(m) sancto^{vel quod spiritum sanctum} (cf. 1010 (CIL X) et 2441₂ (Romae)). In hunc modum dicendi videtur irrepsisse.

Accusativus 'o' terminatus esse videatur in his inscript: 3852 (Interamnae): *maledictione di aveat q. istu sepulcrom misere excepto Ursu et muliere sua. -Cuius inscriptionis verbum 'misere' Kal. hoc modo interpretatum esse in adnotatione legimus: sepulcr. omiserit. -Idem verbum in 3851 (Capuae, VII/VIII s. tribuit Rossi): qui hunc mun[imentum aut] meum*

nomine miserit. In adnot. 6 Diehl hoc scribit: 'nomin emiserit' Kal.—In utraque inscriptione verbum laedendi latere Diehl suspicatur (cf. indic. p. 555.) Qua coniectura hae inscriptiones accomodarentur ad ceteras huius generis, quas Diehl sub titulo 'iura sepulcrorum' adfert, in quibus sescenties verbum violandi inveni. (cf. corp. inscript. Lat. Christianum a Diehl edit. partis I cap. XIII et part. II. cap. XXVII.). In his inscriptionibus mortuus a vivis petit, ne quietem suam perturbent. Neque inveni nisi duas inscript. (3878 (Romae), 3879 (Aquileiae), VI/VII potius quam s. V), in quibus vivi admonentur, ut pro defuncto orent.

Non minore difficultate est interpretatio inscript. 3848 (Ravennae, 632/33): ... | loco isto dedi so[...] Diehl in adnot. 8 hoc scribit: 'dedi so[rori?]' cf. tamen nr. 1273, 7 s.—Quo in titulo 7 scriptum est: si quis <e>um praesumpserit inde/de locum istum... habeant, partē cum Iuda.—Quam inscriptionem cum inscript. 3848 comparari posse non arbitror, quoniam in 3848 'loco isto' post execrationem finitam scriptum est. Ego vero inscriptionem hoc modo interpretari conata sum: pro | loco isto dedi so[lidos. Confideri autem debeo, me hunc modum dicendi non invenisse nisi in inscriptione Hispanica 3793 (Toleti, a. 579: datum est pro lo cello ipso... solitus III), ut interpretatio editoris veri similia sit.

Abl. n. sg. IV. decl. in 'o' cadit in 225 (Ravennae, VI. s. ineunt.): sta, [tuam terrae m]oto conlapsam.

Commemorandum est in 28 inscript. acc. n. sg. II. vel IV. decl. (4), in 2 inscript. abl. n. sg. IV. decl. recte cadere.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen.^{I. des.} et de genet. n. pl. omnium declinationum.

Non inveni nisi exempla recte terminationis. (4 nom. n. sg. neutr. gen.^{I. des.}, 4 genet. n. pl. I. decl., 11 genet. II.

decl., 10 genet.^{n. pl.} III. decl.)

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Ablativum 'o' terminatum in 16 inscript. inveni.

3.) De terminatione 'os'.

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 6

Omnia exempla terminationis 'us' sumptae sunt de voce anni. Qua voce etiam magnus numerus⁽³²⁾ exemplorum recte terminationis exhibetur.

b.) De nom. n. sg. III. decl. 'os'.

Formam 'nepus' inveni in 846 (Centum Cellis, aetate Teoderici) et 3448 (Spoleti). Quibus in inscriptionibus 'nepus' pro 'neptis' scriptum est, quoniam in utraque de feminis agitur.

Quibus inscriptionibus 2 inscript., in quibus terminatio 'os' servata est, opponere possum.

Acc. n. pl. II. decl. 'os', nom. n. sg. III. decl. 'us' terminatus est in inscript. 846 et 3448 supra commemoratis: 846: anonos (sic): nepus. 3448: superos: nepus.

Conspectus huius partis

6. aec. terminatio 'os' terminationi 'us' praelata videtur esse. Commemorandum praeterea est in inscriptionibus aliarum regionum velut Morlupo-Leprignano, Volsiniis^{orum}, Clusii terminationem 'os', in inscriptionibus aliarum velut Centum Cellis^{arum}, Interamnae, Pisauri terminationem 'us' in primis inveniri.

Tabula 6

s.	acc. n. pl. II. decl. in ^u 'us' cadit.	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
3	-----	3 inscript.
4	-----	361, 384, 386, 395
5	424, 487, 490	V.s., 403, 436, 493
6	9 inscript. ab a. 503-557	3 inscript.
7	-----	VI/VIIIs.
8	-----	P. 711
annus latet	6 inscript.	18 inscript.
summa:	18	34

4.) De terminatione 'us'

Haec terminatio et in accusativo n. pl. IV. decl. (IN 22 inscript.) et in nominativo n. sg. II. decl. semper servata est.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Diptingus 'ae' pro vocali 'e' scripta est in 2261₃ (Volsiniis): vixi... diae VII. In terminatione vocis mensis autem, quae praecedit, vocalis 'e' invenitur.

Acc. vocis mensis 'is' terminatus est in 846 (Centum Cellis, aetate Theoderici). Qui acc. 'mensis' coniunctus est cum acc. 'dies' in 4397 (Faleriis) et 4459A (Florentiae, a. 536.)

In 26 inscriptionibus vocalis 'e' servata est. (6 menses, 10 dies, 7 menses, dies, 3 quaelibet aliae voces.)

In exemplis accusativi 'mensis' supra allatis ablativus 'annis' non praecedit.

b.) De nom. n. pl. III. ^{et 4} decl. , de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbis numeralibus.

b₁.) Commemoranda est inscriptio 4813 (Spoleti, a. 420) v. 3: ... gemini solve parentis.

In 17 inscript. nominativus recte cadit.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbis numeralibus.

Consonans 'n' terminationis participii omissa est in 3197B (Propegnano): [i] naces.

'iens' pro 'ies' scriptum est in 622 (Ravennae, a. 574

vel 575): septiens.

In ceteris inscriptionibus et terminatio participii
(in 9 inscript.) et adverbii (in 3 inscript.) servata est.

CIL V (Venetia, Gallia transpadana)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'

a.) De acc. n. sg. II. decl. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV. decl.

De exemplo incerto terminationis 'o': 2166 (in cod. Palatino, Mediolanii fuit.) v. 1: sanctorum exuviis penitus confine sepulchr~~um~~ .-In codice 'sepulchro' traditum est. Quae terminatio potius lib~~er~~ario, qui sententiam non comprehenderit~~quam~~ lapidario tribuenda sit. Nusquam praeterea 'o(m)' vel 'o' pro 'um' vel 'um' scriptum inveni. Adferre autem possum et 49 exempla n. sg. II. decl. et 6 acc. IV. decl. 'um' vel 'u(m)' terminati.

Abl. n. sg. IV. decl. in his inscriptionibus in 'o' cecidit: 2167 (Vercellis fuit, ex codice Palatino, contulit Bue. carmina a Flaviano episcopo, qui mortuus esse creditur circa a. 542 (cf. CE 709), condita.) v. 4: venerando prespyter^o acto. 343 (Aquis Statiellis, a. 432 (cf. corp. inscript. Lat. Christ. a Diehl editi vol. II. p. 508.)): receset (sic)... consulato.-Quibus inscriptionibus opponere possum 4 exempla recte terminationis ablativi et 2, in quibus, cum vox ex praepositione pendeat, utrum aac. an abl. in terminatione 'u' lateat, decernere nequeo.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen. II. decl. et de genet. n. pl. omnium declinationum.

b₁.) In 8 inscriptionibus vocalis 'u' terminationis

nominativi n. sg. neutr. gen. ^{pl. lat.} servata est.

b₂.) Genet. n. pl. II. decl. vocis anni in 'oro' cedit in his inscriptionibus :3240 (Aquileiae), 3197C (prope Lecco ad lacum Lemannum; Diehl dubitat, an haec inscriptio spuria sit).

In 40 inscript. ~~quarum~~^{quarum} 5 Auileiae repertae sunt, genet. n. pl. II. decl. in 'orum' vel 'oru' cadit. In 4 inscript. genet. n. pl. I. decl., in 29 inscript. genet. n. pl. III. decl., in 1 inscript. genet. n. pl. IV. decl. recte terminatus est.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

In 30 inscript. abl. recte cadit.

Hoc loco inscriptio interpretationis incertae praetermittenda non esse mihi videtur: 3440 (Mediolanii, ex codice Palaestino) v. 7: vix vitam quinque lustris compleverat aevum, v. 8 cum suprema dies intulit exitium. - in adnot. 7 Diehl hoc scribit: 'vitae' ci. Mo.: 'aevo' Kal.: an 'aev.' subi. est. - Adhibita coniectura 'aevo' (i.e. vita, aetate mundana, cf. inscript. huius regionis 1933, 3441 v. 4, 326b v. 6) 'vitam complere' pro 'vivere' (cf. postea p. 126) scriptum esse opinor. Negare autem non potest vocem aevi hoc loco inutilem videri esse. Qua de causa dubitavi, an acc. 'aevum' adhibitus numerorum causa ad analogiam acc. 'vitam' retineri possit. Namque 'aevum complere' dici potuisse propter exempla vocis aevi cum verbis vivendi vel gerendi vel s. coniunctae veri simile est. (Cf. 1933, (Aquilae), 3441 (Vercellis) v. 4, 1515A (Romae, IV. s. tribuit Ro.), 3175 (Viennae)). Sed, cum exempla vocis aevi cum verbo complendi coniunctae non repperim, coniectura 'aevo' praeferenda esse mihi videtur. Omnino autem coniectura 'aevum' (nom.) mihi displicet, quod exemplis non probatur. Veri dissimillimum praeterea est 'aevum' pro 'aevo' scriptum esse vocali 'o' ut 'u' promuntiata. Quem errorem librario,

librario, qui ad analogiam acc. 'vitam' 'aevum' scripsit, tribuo.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 7

In 29 inscript. accusativum 'annus' inveni. Restat igitur una inscriptio, quae digna est, quae commemoretur: 4725 (Aquileiae): Quid facis at superus. 'At superus' sine dubio scriptum est pro 'ad superos'. Quae est opinio editoris quoque. (Cf. indic. p. 429 sub voce 'superi').

Et terminationem 'us' et terminationem 'os' inveni in his inscriptionibus: 4252 (Belignae): qui|xit annus... cum sunbir|ginio (sic) bi^cssit annos... 326b (Gropelli prope Mediolanum, in adnot. hoc scriptum legimus: tituli lecti-
onis minime^ccertae ~~xxx~~ archetypon demum examinandum esse censet Mo.) v. 8: insultus iuvenis nullus subre^{ep}xit in actus v. 9 ambitio nexitque ipsam nec saeva libido. Diehl in adnot. 8 hoc scribit: 'insultus' (i. insultationis) novum: 'insidios' exh. Frisius, Lucan. 2, 390 s: mullosque Catonis in actus subrepsit... voluptas. Hoc modo igitur v. 8 et 9 ineunt, Interpretandi videntur esse editori: ambitio in nullus actus subrepsit. Incertum autem esse mihi videtur, quo modo ceterae vodes cohaereant. Accedit, quod 2 exempla sola exstent Frisi~~am~~ et Biraghiam¹, imperfectum illud, hoc interpolatum (cf. CIL V 5737) et Frisius nihil exhibeat nisi 'ambiti... saeva'. Coniuncta sum vero 'nec saeva libido' cum voce 'ambitio' coniungere et 'nexitque ipsam' emuntiatum intercalatum, in quo coniunctio 'que' non adiecta est nisi numerorum causa (cf. in indic. p. 572: 3489 v. 3, 3658, v. 5, 4755 v. 8, v. 12?, 4755B v. 3?, v. 5, 4813A v. 5) habere. Voce 'nexitque' autem admoneor versus 5, in quo

Tabelle 7

s.	acc. n. pl. II. decl. in 'us' cadit	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
4	-----	336
5	9 inscript. ab a. 440-496	12 inscript. ab a. 402-492
6	8 inscript. ab a. 512-547	10 inscript ab a. 513- 576
7	-----	P. 665
8	-----	P. 717?
annus latet	13 inscript.	73 inscript.
summa:	30	98.

'nescitque' eodem loco scriptum est. ^{Vogel} Litteram 'x' enim non ob stare opinor, ^{quā} eandem vocem latere coniciamus, quod in 3473 (Viennae) / 'qui[n]ecset' pro 'quiescit' scriptum legimus.

In hoc carmine igitur acc. 'nullus' scriptus est. In v. 3 et v. 7 autem accusativi recte in 'os' cadunt.

1046 (Ticini, a. 521, *Elogium Ennodii poetae.*) v. 8: Clarus prolæ quidem, generosior ipse propinquis, v. 4 quos functus laudum iussit habere diem. — Forma 'functus' 'defunctos' significari Diehl in adnot. 4 et ^{ind.} p. 529 statuit. Quod probatur v. 18: et paries functi dogmata nunc loquitur. Quo in versu 'functi' pro 'defuncti' scriptum est. De reliqua parte huius versus ³ hoc dicendum est: In indice ⁵ p. 378 operum Ennodii a Vogel in Monumentis Germaniae VII editorum exemplis probatur in operibus Ennodii voce diei vocem splendoris vel gloriae semel atque iterum significari. Neque dubito, quin in versu supra commemorato elogii Ennodii quoque voce diei, ex qua genetivus 'laudum' pendet, notio gloriae exhibeatur.

In v. 4 igitur terminatio 'us' usurpata est, cum in v. 8 et v. 14 accusativi recte cadant. 2167 (ex codice Palatino, Vercellis fuit, contulit Bue. carmina a Flaviano episcopo condita, qui mortuus esse creditur ca. a. 542 (cf. CE 709)) v. 5: septies hic quinos transegit corporis annus. — In adnot. 5 'annos' a Gruter editore scriptum esse legimus. 3863 (Comi): annus (bis): iudicaturus est vivos et mortuos. 3454 (Prope Augustam Taurinorum, a. 488): annus duo: dies duos.

In fine huius partis commemorandum est et omnia fere exempla terminationis 'us' et plurima terminationis 'os' (76) de voce anni sumpta esse.

b.) De terminatione n. sg. 'os' III. decl.

Quae terminatio semper servata est. (in 3 inscript.)

Conspectus huius partis

Praeternittendum non esse mihi videtur in inscript. occidentis huius regionis velut Comi, Augustae Taurinorum, Dertonae terminationem 'us' (13) saepius inveniri quam terminationem 'os' (11), in inscriptionibus singularum urbium alterius partis regionis terminationem 'us' rarissimam esse.

4.th) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

In 326b (cf. pl 48) accusativus n. pl. eiusdem vocis IV. decl. altero loco in 'us' altero in 'os' cadit. v.7: respuit inlicitos propositi criminis actos. v.8 insultus iuvenis nullus subrepsit in actus. - In v. 7 terminatio substantivi ad terminationem adiectivi, in v.8 terminatio adiectivi ad terminationem substantivi adsimulata videtur esse. In v. 3 autem acc. n. pl. 'lacus' scriptus est, quamquam 'Cymeriosque' praecedit.

Praeter hanc inscriptionem acc. n. pl. IV. decl. semper recte cadit. (In 27 inscript, ex quibus una a. 524 orta est. (cf. supra 326b)).

b.) De nom. n. sg. II. decl. *mas. gen.*

Qui casus in 'os' cadit in his inscriptionibus (1046 Ticini, a. 521) v. 9: quantos iste foret, mundi caelebrator^(sic) in horto. - Diehl in adnot. 9 hoc scribit: i. 'quantus, fuerit, celebratur' - In eadem inscriptione multi nom. II. decl. ^{mas. gen.} recte terminati inveniuntur.* 3170A (Comi): bonomemorio Eioy|bianos Retos. Cf. adnot. 3 s: 'Ioviamum Raetum' natione Iudaeum fuisse puto.

Alius nom. alio modo terminatus est in ^{* 1046.} 343 (Aquis Sta-

statiellis, a. 432 (cf. corp. inscript. Lat. Christ. a Diehl editi vol. II. p. 508): commitiacos:Desi|derius.

5.) De terminatōne 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Rationem scribendi singularem inveni in his inscript.: 4199 (Fori Iulii): ~~dis~~ 811b (Mediolanii fuit, totam ~~des~~ descr. solus Albiatus): spero me vivere... meses sex, des (sic) III. - 'des' fortasse ad analogiam terminationis vocis mensis scriptum est. (Cf. p. 23.) 4266D (Belignae): dis (cf. p.23.)

Tabula 8

In 2 inscript. acc. vocis mensis et in 1 inscript. acc. vocis diei 'is' terminatus est. Restat igitur una inscriptio (39 (Paviae, a. 528-529)), in qua legimus: has | sedis spectaculi... fieri... praecepit. Cuius Vocis ^{sedis} genet. n. pl. in 'ium' cadere potuit. (Cf. Neue-Wagener I p. 400.)

In multis inscriptionibus et acc. 'mensis' et acc. 'dies' inveniuntur: 446, 1360A, 1360A₂, 1361, 1366, 2164, 2963, 3349, 3927, 4504, (Quae in inscriptiones Aquileiae vel prope Aquileiam ortae sunt.), 4199 (Fori Iulii), 3607 (Concordiae), 1037 (Veronae, a. 531), 1368, 4200, 4324 (Quae sunt inscriptiones Mediolanii urbis).

In inscriptione 2425⁷⁴ (Diehl in adnot. hoc scribit: ex codice Palatino, in quo titulus carmini est: epit(aphium) civ. Placent(inae) eccl. beati Antonini) acc. adiectivi 'omnis' in 'is' cadit, cum ^mW. 6 accusativus 'cineres' recte terminatus sit.

Quarum vocum acc. in 'is' cadat, iam supra commemoravi. Restat igitur, ut de terminatione 'es' quoque pauca verba

Tabula 8

s.	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'is' cadit	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'es' cadit
4	-----	-----
5	409	V. s.?, 402, 476
6	528/529	8 inscript. ab a. 513-576
7	-----	609/624, P. 665
annus latet	2 inscript.	39 inscript.
summa:	4	52.

faciam: in 5 inscript. acc. vocis mensis, in 23 inscript. acc. vocis diei, in 11 inscript. acc. utriusque vocis (cf. 16 inscript. in quibus 'mensis, dies' scriptum est.), in 13 reliquis inscript. acc. aliarum quarumlibet vocum invenitur.

Abl. 'annis' non praecedit acc. 'mensis' nisi in 3 inscript., cum in 9 inscript. acc. vel nihil praecedat.

b.) De nom. n. pl. III. et V. decl., de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbis numeralibus.

b₁.) Nominativum 'parentis' in his inscriptionibus Aquileiae vel regionis huius urbis offendi: 2963, 3361. In 847 et 1366 post nom. 'parentis' nom. 'dolientis' scriptus est. Quod participium solum inveni in 3927: dolentis posuerunt. In 1499 scriptum est: destituti patris defl[ent]. Diehl in adnot. hoc scribit: 'patres?' i. 'parentes'. Cuius Vocis ^{patris} genet. n. pl. nunquam ^mium cecidit. (Cf. Neue-Wagener I, p. 403.) (cf. nom. 'fratris' p. 26)

Incerta est interpretatio inscriptionis 3442: antequam [a(m)] complevit aetatem, innocentis in requie caesquent sepulcro loco. Quoniam de duabus personis agitur, formam 'innocentis' nominativum n. pl. habere possumus. Kal. autem (cf. adnot. 3) proposuit 'aet. innocentis'.

6 inscript. supra allatis opponere possum 18, in quibus terminatio 'es' servata est.

Hoc loco adferam oportet inscriptiones, in quibus ratio scribendi accusativi alia est atque nominativi: de inscript. Aquileiae ³³⁴⁹ 4198, 4504 (cf. p. 52) et 4199 (Fori Iulii, cf. p. 52) hoc statuendum est: acc. 'mensis' vel 'mesis': nom. 'parentes'. (In 3349 etiam vocativus 'martyres' invenitur.) De inscript. Aquileiae autem 847, 1366 (cf. p. 52), 2963 (cf. p. 52), 3361 hoc statuere possum: acc. 'dies': nom. 'parentis'. Quarum inscriptio-

num similis est 3927 (Aquileiae), (cf. p. 52): acc. 'dies': nom. 'dolentis'. ^{ledit} Ne una quidem inscriptio exstat, in qua et omnes accusativi et nominativi in 'is' cadunt.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbiiis numeralibus.

Consonans 'n' scripta non est in 3125A (Aquileiae): innoces.-Consonans 'n' praeterea ommissa est in his inscriptionibus, in quibus verbum dolendi in III. vel IV. coniug. videtur transisse: 4179A (Aquileiae) : dolies, 4179B (prope Aquileiam) : doveiis.-In adnot. 5 hoc scriptum legimus: 'dolens' (aptius 'doliens') mutavit Graegoruti: 'D(ies)que duos semis' interpretatur Mo.-Mo. igitur coniunxit 'doveiis' cum 'vixit annos | plus minus... men....' Sed praefero alteram coniecturam, quae et magis ad memoriam quadrare mihi videtur neque a contextu abhorret. Sequitur enim nom. 'domina', ut totus contextus hic sit: do<liens, ^{utram de 'dolis' arguatur} domina contra votum fece<unt. Ad numerum pl. verbi cf. adnot 7: 'fecei.unt' tab. i. 'fecet' in 'fecerunt' mutatum.

Hoc loco commemorandum esse videtur stirpem 'ient' in casibus obliquis quoque participii 'dolens' inveniri: cf. inscript. Aquileiae 847 et 1366, in quibus 'dolientis' scriptum est.

Terminatio 'es' participii in 'is' transisse videtur in his inscript. Aquileiae: 3401: dolis ficet dolis f[ecit] (sic). 4510₃ (in museo): [... d]olis fecit.-Quas formas Diehl in indic. p. 516 sub verbo dolendi exempla participii adfert. Sed repetere debeo, quod iam p. 28 de forma 'dolis' scripsi, praesertim cum inter exempla significationis recentis vocis doli ab editore in indic. p. 517 allata inscript. 4182 Aquileiae orta sit. Tamen etiam in inscript. supra allatis ex causis p. 28 commemoratis formam 'dolis' participium interpretari malo.

Aliud participium alio modo terminatum est in 1049 (Vercellis, Bruzza factam putat a Flaviano episc. s. fere sexto) v. 6: exponins: v. 9: condendens.

His 3 exemplis vocalis mutatae 21 exempla vocalis terminationis servatae opponere possum.

Adverbia numeralia autem semper recte cadunt. (In 7 inscript.)

In fine huius partis liceat mihi adferre inscriptiones, in quibus participium in aliam vocalem cadit atque casus: 3349 (prope Aquileiam): mesis, dies (acc.): pergens. 2425 (cf. p. 52) : v. 6 cineres, v. 7 omnis (acc.): v. 3 altipotens, v. 7 veniens. 3442 (Aquileiae): innocen<t>is (nom., cf. p. 54): dolens. 1049 (Vercellis, cf. p. 55.): v. 16 hostes, v. 22 omnes, v. 23 ^{lakes} (acc.): v. 6 exponins.

In nulla inscriptione autem vocalis 'i' et in terminatione casus est in participii invenitur.

Conspectus huius partis

Ex singulis paragraphis cognosci potest maximam partem exemplorum terminationis 'is' in inscriptionibus Aquileiae urbis reperiri. Tamen hanc rem accuratius exponam oportet: nom. 'is': nom. 'es' = 7:6, mensis, dies: menses, dies = 10:2, participia 'is' term. : part. 'es' term. = 2:7. ^{numerus} Quibus comparatis ^{num} numeris exemplorum totius regionis patet in ceteris partibus huius regionis terminationem 'es' praelatam esse.

CIL III (Asia, Provinciae Europae Graecae, Dacia, Moesia, Dalmatia, Pannonia, Noricum, Raetia.)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'.

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de
abl. n. sg. IV. decl.

Singularē rationem scribendi offendi in 1836 (Serdicae in museo, orig. incertae.): orato^{xi}ym... prⁱsbu^trym.-
Qui casus in his formis lateant, decernere nequeo, cum tabula mutilata sit.

Acc. n. sg. II. decl. in 'om' vel 'o' cadit in his
inscript: 1940 (Apsori): votum suum solvit. 478 (Stara Zagora): domo eterna fecit. 1506a (Aquis Moesiae superioris):
posuerunt (sic) | titulo, 2389a,b (Tragurii, a. 438): a.):
in nom. dñi Ieso Cri[s]|ti... b.) [in a]nte habias...
fluvio|. In adnot. 16 Diehl hoc scribit: '[sed a]nte' Kal.-
De prima parte huius inscriptionis hoc dicendum est: Genetivus nominis 'Iesus' in inscript. omnium fere regionum 'u' terminatus est. (Cf. indic. p. 195) Qua pro terminatione 'u' in hac inscriptione 'o' scripta videtur esse.

Acc. vel abl. IV. decl. 'o' terminatus est in 839₂ (Salonis): [? po] s^obⁱto.

Acc. II. decl. in 'um', acc. vel abl. IV. decl. in 'o' cadit in 2426 (in patera Podgoricae prope Docleam rep., inscript. singulae imaginibus adscriptae sunt, c.): Laiarum (acc.) (cf. adnot. c 2.): est 'Lazarum'). e.): de laco | Le^o-
-omis.

4 exemplis terminationis 'o' acc. II. decl. supra allatis opponere possum 28 terminationis 'um' vel 'u'. Acc. IV. decl. in 2 inscript. in 'um', abl. IV. decl. in 1 inscript. in 'u', acc. vel abl. IV. decl. in 8 inscript. in 'um' vel 'u' cadit.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen.^{II. decl.} et de genet. n. pl.
omnium declinationum

b₁.) Nom. n. sg. neutr. gen.^{I. decl.} in 5 inscript. recte cadit.

b₂.) Genet. n. pl. litteris graecis incisus est in 4919
(Seniae): *ϕηλαγορὺν ἰσχορ/ν*

Genet. n. pl. II. decl. 'oro' terminatus est in 564 (Perin-
thi in museo): scutarioro.

In 10 inscript. genet. n. pl. II. decl., in 2 inscript.
genet. n. pl. I. decl., in 8 ^{inscript.} genet. n. pl. III. decl. recte
cadit.

Conspectu huius partis opus non est, quod nihil digni,
quod commemoretur, inveni.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

In omnibus inscriptionibus (7) hic casus recte cadit.

3.) De terminatione 'os'

a.) De ~~acc.~~ acc. n. pl. II. decl.

In 3 inscript. acc. n. pl. vocis anni 'us' terminatus
est. Hanc terminationem ~~xxx~~ praeterea inveni in 2183 (Sa-
lonis): ad mediamus|martyres.

In 8 inscript. autem acc. vocis anni et in 9 quarum-
libet aliarum vocum in 'os' cadit.

b.) De nom. n. sg. 'os' III. decl.

'Us' pro 'os' scriptum est in 798 (prope Palmyram): v. 5:
Silvinae... fortissimae ^(sic) custus. - In v. 12 autem scriptum est:
superos (acc.) Cf. ^{sed} CE 296 v. 12: super[os] et Jahresh. d.

österr. Inst. III, 1900 Beibl. p. 34: super[o]s .

Cui inscriptioni unam selam, in qua nominativus recte cadit, opponere possum.

Conspectus huius partis

3 exempla terminationis 'us' de inscript. Salonarum urbis sumpta sunt. Tamen etiam in inscript. huius urbis terminatio 'os' multo saepius invenitur. (14)

4.) De terminatione 'us'

a.) In 6 inscript. acc. n. pl. IV. decl. recte dedit.

b.) De nom. n. sg. II. decl. *mass. gen.*

Nom. 'os' terminatus est in 478 (Stara, Zagora): domesticos. (Cf. p. 57.) 2028₃ (Salonis in museo): domos sc. S [...]
Incertae interpretationis est 3363b (Salonis) v. 5: ... et nemo reventos. v. 6: alios mone: vita btebis est. - In adnot. 5 Diehl hoc scribit: extrema interpretatur Bue. : 'et nullus est reventus', quae et mettr causa et cohortationis versui sequenti subici debuerint. 'Nemo revenit: (h)os' proposuit Mo. - Egger autem in *Verbund Festgabe zur 25 jähr. Stiftungsfeier des Vereins klass. Phil.* (Wien 1924) p. 12 sss secutus Niedermann hoc proposuit: 5s et <m>emor eventos (=mortis) alios mone:- Quam coniecturam aliis praefero, quod et ad sententiam quadrat neque a memoria abhorret. Namque litteram 'n' pro 'm' in versu 12 ('senper') quoque scriptam esse, Egger optime monet,

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Tabula opus non est propter parvum numerum exemplorum.

Acc. n. pl. in 'is' cadit in his inscriptionibus: 3837C (prope Heracleam Lyncestidis): [...]cius diis idus A[ugustas] - Diehl in adnot. 3 hoc scribit: *mum* 'defun] <c> tus?' 1336 (Ovilavae) v. 5: separat convirginios dulcis, 4833 (Salonis) v. 4: ad dulcis.

Et acc. 'mensis' et acc. 'dies' inveni in inscript. in museo Salonarum urbis servatis 3044 et 3633.

Inscriptionibus supra commemoratis opponere possum 1 acc. 'mensem', 2 acc. 'dies', 3 exempla accusativorum 'mens, dies' una exhibitorum, 5 acc. quarumlibet aliarum vocum recte terminatos.

b.) De nom. n. pl. III. et V. ^{del} de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbis numeralibus.

b₁.) Nom. n. pl. participii in 'is' cadit in 1336 (Ovilavae) v. 8: amantis (cf. supra).

In 5 inscript. autem nom. recte terminatus est.

b₂.) 'dolies' pro 'dolens' scriptum est in 3611 (Sirmii) (cf. p. 55.)

'Decis' pro 'decies' scriptum est in 3836Ab (Salonis).

Quibus exemplis unam inscriptionem, in qua participium in 'ens' cadit, opponere possum.

Propter parvum numerum ^e ~~exemplorum~~ ^{rum} nihil dignum est, quod commemoretur.

CIL VII (Britannia)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'.

Non inveni nisi exempla casuum recte terminatorum:

acc. n. sg. II, decl. in 3 inscript., genet. n. pl. II.
 decl. in 1 inscript., genet. n. pl. III. decl. in 3 inscript.
 recte cadit.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Commemoranda videtur esse inscriptio 446A₂ (V/VIs.):
 Vindiciamus | m(agister?) a(r)biterio^u | pr. m. (Diehl in
 adnot.3 hoc scribit: ~~pr~~ pr(aefecti) m(ilitum?) castrum
 fecit. - In forma 'a(r)biterio^u' ('masbiteria' lap.) abl. 'ar-
 biterio^u' latere videtur.

3.) De terminatione 'os'

In 2 inscript. acc. vocis anni in 'os' cadit.

4.) De terminatione 'us'

Unum exemplum huius terminationis inveni. Quod est 378
 (VI/VIs.) a.) Cantiori hic iacit, fuit | [c]onsoprino
 b.) Ma[g]li | magistrati.

5.) Terminationis 'es' exempla non exstant.

CIL XIII (Germania, Gallia)

1.) De terminationibus 'um, u(m), u'

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV.
 decl.

Acc. n. sg. II. decl. in his inscriptionibus 'o' ter-
 minatus est: 2178 (Coloniae Agrippinensi): rescire meo
 nom[en]. 2175 (Antunnaci, VII/VIs.): habire tumulo.

2917 (Gond r f): tetolo fecet. 4734 (Mogontiaci): dilexit domeno. 3584D₂ (Treveris): ti tolo|posuit. 4160A₂ (Treveris): titulo posuerunt. 3564 (Luguduni): iacet bonom|memoriorum Rapso. - Consentio cum Diehl editore, qui in indic. p. 492 formam 'bonom|memoriorum' accusativum pro nominativum usurpatum habet.

In fine huius paragraphi de inscriptionibus minus certe interpretationis plura verba faciam necesse est. 3570 (Antunnaci, VII/VIII s.): cun|det|ur tom|olom O|riculn|inno[c]in|ti et oviet... - Diehl in adnot. 5 hoc scribit: an '-culiu?' - 53 (Carden iuxta Mosellam inter Confluentes et fines provinciae Belgicae.): Conditum hic tum^uom requi|escent membra|riginae/- Cf. adnot. 1.: 'condita in hoc tumolo r.' fuit in archetypo.- In utraque inscriptione verbum condendi cum accusativo coniunctum videtur esse. Quod mirum non est, quoniam iam saeculis superioribus et 'in' cum acc. et 'in' cum abl. hoc verbum sequi potuerunt. Accusativus post verbum condendi adhibitus praeterea probari mihi videtur inscriptione 1543 (Mogontiaci, VI/VII s.): conderunt (sic)|hoc titulom pater et (mater?) os|sa piissimi [...]|a/- Cf. adnotationem 6: 'hoc titulo' interpretatur Körber.- Quae interpretatio veri similior mihi videtur esse quam Diehl editoris, qui in indic. p. 499 hanc inscriptionem sub exemplis significationis faciendi huius verbi adfert. In hac inscriptione voce tituli vox tumuli significatur, Quae significatio inscript. Mogontiaci urbis 420, 71101 (VI/VII s.), 3595A 3596 probatur.

1075 (apud Ambarros, non ante 630) v.2: occort hoc|tumulo ^{dei}no. Felix, v.6: gesisti sacrum p^rr, officio.- ^{del. v.2/}Diehl in adnot. 2 hoc scribit: 'occupat' Lebl.: 'occubat' Löfstedt, Rh. Mus. 1912 p.220. Sed cf. infra 1095 'occurrit Christianus nomine?' - Diehl igitur nunc memoriam retinere conatur, cum in libro de m fin. epigr., p. 267 coniecturam Lebl. editoris accepisset. Opinor autem inscriptionem 1095 cum 1075 comparandam non esse nisi magna cautione.

Namque initium illius inscriptionis mutilatum est, ut dative 'dño' vel sim. addi possit, qui dat. in 2 inscript.: 1706 (Romae, a. 449): meruit occurrere ^v/_o - et 3861 (Surrenti): occurram dño - e verbo occurrendi pendet. Tamen interpretationem Diehl editoris aliis praefero. Itaque formam 'tumulo' non accusativum sed ablativum loci habeo. Ad v. 6.) Diehl in libro de m finali epigr., p. 267 'officio' exemplum accusativi adfert. Quae est mea quoque opinio. Ad primo obtutu quispiam 'officio' abl. limitationis habeat. (Cf. 1231 (Damas. epigr. 34, ex cod. Petropolitano) v.5: officio levita fui. In 1076 autem (apud Ambarros, a. 632/33, quo in carmine poeta carminis 1075 celebratur) v.3: prbr, officio altarebus sacris prelictus adhesit- 'officio' e verbo adherendi quoque pendere potest. Quodsi 'officio' ablativum habemus, 'sacrum' ut substantivum e verbo gerendi pendet. Qua de causa hanc interpretationem ~~ref~~ refello. Nusquam enim numero singulari vocis sacri solius 'sacrum officium', qua significatione hoc loco ortus est, significatur,

Antequam ad exempla terminationis 'o' IV decl. transeo, commemorare debeo 1075 (cf. p. 62) v. 1: ingenii virtute cluins et muvelxis ortum. - Iam in libro de m finali epigr., p.299 Diehl formam 'ortum' ablativum habet.

Acc. vel abl. n. sg. IV. decl. 'o' terminatus est in his inscriptionibus: 2920A (Mogontiacy): pos[t] | transito. 4823 (prope Lugudunum, a. 510): post consolato.

Alius acc. alio modo terminatus est in his inscriptionibus: 1340 (apud Segusiavos, a. 486): [de]o temens: puraque co[r] | gerebat. 1075 (cf. supra): v. 2: officio (acc.): v.2: sacrum, v. 1: ortum (abl. IV. decl.)

6 exemplis terminationis 'o' acc. II. decl. opponere possum 77 inscript., in quibus vocalis 'u' terminationis

acc.^{n. sg.} II. decl. (73) vel IV. decl. ~~III~~ (4) ~~XXX~~ servata est.
 2 ~~exemplis~~ term. 'o' acc. vel abl. IV. decl. opponere possum
 2 exempla eiusdem generis et 6 exempla ablativi recte terminati.

2.) De nom. n. sg. neutr., gen. II. decl. et de genet.
 n. pl. ~~omnium~~ decl.

Nom. n. sg. neutr. gen.^{n. pl.} in 3 inscript., genet. n. pl.
 I. decl. in 2 inscript., genet. n. pl. II. decl. in 20
 inscript., genet. n. pl. III. decl. in 18 inscript., genet.
 n. pl. IV. decl. in 1 inscript. recte terminatus est.

Ratio scribendi accusativi alia est atque genetivi^{n. pl.} in his
 inscript: 1340 (apud Segusiavos): deo ~~A~~acc.): bonorum (genet.)
 1075 (cf. p. 62) v. 6: officio (acc.): 3 genet. recte terminati
 (in v. 9, 11; in v. 14 traditum est: et tum, quod Lebl. emendavit: egentum.)

Conspectus huius partis

~~Statuebat~~ terminationem 'o' accusativi in primis in
 inscriptionibus ~~Germaniae~~ inveniri. Sed commemorare debeo,
 in eadem regione accusativum recte terminatum quoque saepissime
 (in 57 inscript.) inveniri.

2.) De abl. n. sg. II' decl.

Acc. pro abl. sine dubio adhibitus est in 3567 (Mogonti-
 aci) v. 1: condita oc tumulis|requiescit ossa se|pulchrum.
 Quem accusativum hoc modo explico: At saeculis inferiori-
 bus post praep. 'in' et abl. et acc. (cf. 1703 (Lugutuni),
 et inscriptiones Mogontiaci 420, 1171, 3595A, 3596, 3597)
 in usu fuerunt, ita et abl. et acc. soli adhibebantur.

Abl. n. sg. II. decl. in 'u' cadit in 1075 (cf. p. 62).

v. 5: ordi^ene que rictu, vita|commetante beata v.6:gessis-
ti.-In adnot .2 Diehl hoc scribit: qui recto.-In v. 2
autem, si memoriam retinemus,(cf. p. 62)abl. vocis tu-
muli 'o' terminatus est.

Ablativusne n. sg. II. decl. 'um' terminatus est?
3649 (prope Bourges) v . 1: clauditur oc gremiu_m | Spe-
rendeus... E. Löfstedt in libro, qui inscribitur 'Spät-
lat. Studien',II p. 70, in forma 'gremium' ablativum
latere negat. Namque putat accusativum loci adhibitum esse,
quod et 'hominem claudere' et 'locum claudere'dici potest.

In 22 inscript. abl. n. sg. II. decl. recte cadit.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 9

In his paucis inscript. acc. cuiusvis vocis in 'us'
cadit: 2340 (Turonis, s. f. VII.): p^or parentis su|us.
1218 (Augustonemeti, a. 548 sive 621) v.3: demus...|ges-
serat annus. 1749 (apud Ambarros, a. 487): reliquit li-
vertus. 1075 (cf. p . 62) v. 10: et ver^{is}is anemis pace-
fekare ferus.-cf. adnot 10:x 'verbis' debuit 'animos'vel
potius ~~animus~~.-150 (apud Ambarros): mem|bra ad duos fra-
tres.

Alias acc. ali^o modo terminatus est in his inscript.:
3177B (Antur^uaci, VII/VIII s.): annu|s docentos. 2919A
(in agro Arvernorum, a. 546?, 606?): annus duos. 1237
(Augustonemeti, s. f. VI) v. 6: annus: v. 3: celos.
1674 (Luguduni, a. 520): annus viginti et duos.

Tabula 9

s.	acc. n. pl. II. decl. in 'us' cadit.	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
3	1 inscript.	-----
4	-----	-----
5	6 inscript. ab a. 488- 498-	8 inscript. ab a. 431-461/482
6	11 inscript. ab a. 501/502?-P.575	8 inscript. ab a. 501/502?-573
7	11 inscript. ab a. 600?-643	-----
8	4 inscript.	-----
annus latet	60 inscript.	41 inscript.
summa:	93	57.

Videmus igitur in primis accusativum vocis anni 'us' terminatum esse. Commemorare autem debeo exempla terminationis 'os' quoque in primis voce anni edi. *J. 54 inscript*)

b.) De nom. n. sg. 'os' III/decl.

'Sacerdus' pro 'Sacerdos' scriptum est in his inscript. Iugur^tuni urbis: 1071 v. 1 (in CE 1433, adnot. 5 Bue. hoc elogium Viventioli ~~xxx~~ ^{in inscript} tempori post a. 520 tribuit) 1072 v. 1 (ex vetere Apographo et marmoris ~~ph~~ fragmentis, a. 552) 1073 v. 1 (servatur in actis. a. 1308, a. 573).

Et terminationem 'us' et term. 'os' inveni in 1079 (fuit olim in crypta monasterii Curiensis Helvetiorum, a. 548) v. 7: sacerdos (vocat.): subscript. neppos.

Quibus in inscript. statuere possumus vocem 'sacerdus' semper in fine versus scriptam esse. Mirum praeterea est, rectam terminationem in una inscriptione sola (Iugur^tuni, a. 501) inveniri.

Acc. n. pl. II. decl. in 'os', nom. n. sg. II. decl. in 'us' cadit in 1073 (Iugur^tuni, a. 573) v. 1: sacerdos:v: 17 vanosque.

Conspectus huius partis

~~Ubi epi~~ ^{Ubi epi} in inscript. Coloniae et Treverorum terminationem 'os' multo saepius scriptam esse quam terminat. 'us' (os:us=29:10), cum in inscriptionibus Antunnaci, Confluentium, Mogontiacy acc. semper fere in 'us' cadat. In inscript. Iugur^tuni acc. totiens 'us' quotiens 'os' terminatus est. Qua de causa ibidem 'us' pro 'os' in nom. n. sg. III. decl. tam saepe scriptum esse mirum est. In ceteris partibus huius regionis terminatio 'us' ^vacc. n.

pl. terminationē 'os' praelata videtur esse.

4.) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

Ubique hic casus recte cadit. I In 17 inscript.)

b.) De nom. n. sg. II. et IV. decl. *mascul.*

'Os' pro 'us' scriptum est in his inscriptionibus: 3568 (Mogontiacy, VII/VIII s.): benemo|rio ~~gaerho~~|ldus. 3562 (Luguduni, a. 518): bonememorio Felocalus. 3563 (ibid. x, a. 523): Lopeccenos. 1075 (Apud Ambarros, non ante a. 630) v.16: hoc ergo Amatus studuit conscrivere karmin, v.17 c. antes|tetis est, Vesperontia, tuos.-Cf. adnot. 17: 'qui antistes'.-Praeter hunc nom. 'tuos' in hac inscript. vocalis 'u' et nom. n. sg. II. decl. et acc. n. pl. IV. decl. semper servata est.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Singularem rationem scribendi in his inscriptionibus inveni: Vocalis 'e' diphthongo 'ae' reddita est in 221 (prope Bingium): diaes.

Consonans 'n' ante 's' scriptum est in 4659 (Coloniae): diens.- et 1237 (Augustanemeti, s. f. VI.): con nepotins~~q~~-, quod 'cum nepotes' interpretor.

'De(s)' pro 'dies' scriptum inveni in 3581A (Treveris): vixit ann..... men.....de...Quae forma ad analogiam formae 'men.' ^{fortasse} adhibita est. 'Dis' scriptum legimus in 2352 (apud Ambarros, s. VII) (Cf. p. 23).

Tabula 10

Cum maxima pars exemplorum terminationis 'is' de voce mensis ~~exhibeatur~~ paucos acc. aliarum vocum adferam oportet.

Acc. 'diis' in 2456 (in Ambianis, s. VII) et 2910₃ (Lugduni, a. 466) inveni. De forma 'dis' in 2352 scripta cf. p. 68.

✓ Acc. 'parentis' in 2340 (Turonis, s.f. VII): pro parentis.- inveni.

Accusativi vocum, quarum genet. n. pl. nunquam in 'ium' cecidit, in his inscriptionibus 'is' terminati sunt: 1076 (apud Ambarros, a. 632/633) v. 6: dum fenereris opis. In 1075 autem, quae inscriptio a fratre poetae carminis 1076 concepta est, eundem versum hoc modo scriptum invenimus: v. 8: dum fenerares opes. 1237 (Augustanometi, s. f. VI) v. 8: con nepotins. (Ad inscript. supra allatas cf. Neue-Wagener, I, p. 420, p. 411.)

Acc. comparativi 'is' terminatus est in 552 (Treveris): inter ... senio|ris.

Acc. vocis mensis in 'is' vocis diei in 'es' cadit in inscript. Coloniae 4828 et in inscript Treverorum 3067, 3242A, 3582 et in inscript. 1749 (Apud Ambarros, a. 487). Et acc. 'opes' et acc. 'litis', cuius vocis genet. n. pl. in 'ium' cecidit (cf. Neue-Wagener, I p. 411), in inscript. 1075 (apud Ambarros, non ante 630) inveni.

Iam supra commemoravi terminatio^{neq} 'is' in primis in acc. vocis mensis inveniri. (In 16 inscript.) Quin etiam terminatio^{neq} ibidem multo rarius est. (in 6 inscript.) In 25 inscript. autem acc. vocis diei recte terminatus est. In 7 inscript. accusativi 'menses, dies' coniuncti sunt. In 12 inscript. acc. quarumlibet aliarum vocum recte cadit.

In 16 inscript. terminatio 'is' scripta est, cum abl. 'annis' non praecedat.

Tabula 10

s.	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'is' cadit	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'es' cadit
5	466	5 inscript. ab. a. 422-479
6	----- 7 -----	7 inscript. ab a. 506-573
7	4 inscript.	1 inscript.
annus latet	17 inscript.	37 inscript.
summa:	³ 22	50.

b. De nom. n. pl. III. et V. decl., de nom. n. sg.
'ens' participiorum, de adverbii numeralibus.

b₁.)

Nom. n. pl. vocis patris (cf. p. 54) 'is' terminatus
est in inscriptionibus Treverorum 1371, ¹⁶⁸²2455₃, 3589, 3590A.
Nominativum 'innocentis' in 3102 (Treveris) inveni.

In 7 inscript. nom. n. pl. III. vel V. decl. recte
cadit.

Acc. vocis 'diei'^{ies}, nom. vocis patris 'is' terminatus est
in inscript. Treverorum 1682 et 3590A. In nulla inscript.
autem et acc. et nom. 'is' terminati sunt.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbii
numeralibus.

De ratione^e scribendi singulari.

'Innoces' scriptum est in 4829 (Coloniae) et 3112B₂
(Apud Treveros). Qua e forma 'innoces' orta est 'innocis'
in 4659 (Coloniae). Formam 'dolies' inveni in 4179B₄ (Tre-
veris) (cf. p. 55).

Participium 'ins' vel 'is' terminatum est in his in-
script.: 4659 (Coloniae, cf. supra), 1075 (apud Ambarros,
non ante 630) v. 1: cluins, v. 3: clem~~en~~x (cf. adnot. 3:
'clemens'), v. 9: potins, passiins (cf. adnot. 9: 'patiens'.)
1076 (carmen a fratre poetae carminis 1075 conceptum, apud
Ambarros, a. 632/33) v. 4: passiins. Hanc formam participii
'passiins' praeterea in inscript. 4826, 4827 apud Ambarros
ortis inveni.

5 participiis supra commemoratis opponere possum 21

recte terminata. Adverbium numeral^e autem (in 3 inscript.) recte cadit .

Participium alio modo terminatum est atque nom. vel acc. in his inscript. : 4828 (Coloniae): mensis, dies: in/nocens. 3488 (in oppido Ansa, a. 498): ^{inscript.} minsis: ^{et} tribuens. 1075 (cf. p. 71): ~~multa~~ participia 'ins' terminata sunt, cum in v. 8 'opes' (acc.) scriptum sit. 4659 (Coloniae): diens (acc.): innocis. In una autem inscriptione (1076) et participium in 'ins' et acc. n. pl. in 'is' cadit.

Conspectus huius partis.

Commemorandum est terminationem 'is' in primis in inscript. regionis Treverorum inveniri. (Mensis: menses= 6:3, mensis, dies: menses dies= 2:2, nom. 'is': nom. 'es'= 5:4). Idem de inscript. Ambarrorum statui possum^e iam in singulis paragraphis manifestum factum est. (Cf, in primis paragraphum participiorum.) Omnibus exemplis in singulis paragraphis ^{huius regionis} allatis unam inscript. ^{exemplum} solum terminationis 'es' opponere possum.

CIL XII (Gallia Narbonensis)

1.) De terminationibus 'um, u(m), ū'

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV decl.

Terminationis 'om' vel 'o' acc.^{n. sg.} II. decl. exempla certae interpretationis non exstant.

In 1928 (in abaco columnae inter Augustum et lacum Lemannum rep.) et 1927b (Vasione, a. 470) hoc scriptum est: voto suo fecit. De mea interpretatione et editoris Diehl cf., quod de simili inscriptione urbis Romae iam p. 128 scripsi.

Namque in his inscriptionibus quoque 'voto suo' accusati-
vos habeo. Quae opinio firmari mihi videtur inscript.
urbis Romae 1924, 1925, et inscript. ^Mssiliae urbis 1926a,
in quibus verbum faciendi cum acc. vocis voti coniunctum
est. Namque opinor sententiam in his inscriptionibus ean-
dem esse ~~atque~~ in 1928 et 1927b neque de vovendo sed de
perficiendo voto agi, ^{id} quod magis ad inscriptiones videtur
quadrare. Sed cum in inscript. Romae opinionem meam etiam
multis exemplis praepositum ad causam indicandam adhibi-
tarum firmare poterim, hoc loco nihil nisi unam inscript.
adferre mihi licet: 1807 (prope Baeterras, a. 455): ex
voto | suo... con(s)tr(uxit) .—Tamen ex causis supra al-
latis in opinione mea permaneo. 3631 (Viennae, a. 517?):
[...]/[...] iuiom. — Cf. adnot. 3 '[t]itulom' Lebl. Al^{ma}. 4426
(inter Viennam et Gratianopolim): hoc tomolom | requescet
(cf. p. 62) 1598 (Nemausi): [... matri]/[m]onio ges-
[serunt]. Quoniam initium mutilatum est, quid vocem matri-
monii praecesserit, non constat. Qua de causa interpretatio
incerta est.

Abl. vel acc. IV. decl. 'o' terminatus est in 3284
(Valentiae, a. 563): pst conslto., 1587 (Viennae, a. 491):
post consulato., 1672 (Viennae, a. 540): post conso|lato.

Exemplis supra allatis opponere possum 25 acc. II. vel
IV. decl. (in 3 inscript.), 4 abl. IV. decl., 4 acc. vel
abl. IV. decl. recte terminatos.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen. ^{id est} et de genet. n. pl. om-
nium decl.

b₁.) Nominativum n. sg. neutr. gen. ^{id est} 'o' terminatum esse
opinor in 3578 (Vasione): titulo duor. fra|tru|m. — Namque
vocem tituli interdum in genus neutr. transisse inscript.
2917 (CIL XIII), 3577 (CIL V), 3851 (X) probatur. Cui in-
scriptioni opponere possum 3 inscript., in quibus rectam

terminationem inveni,

b₂.) Genet. n. pl. semper recte terminatus est. (Genet. n. pl. I. decl. in 1 inscript., genet. n. pl. II. decl. in 14 inscript., genet. n. pl. III. decl. in 5 inscript.)

In hoc capite nihil dignum est, quod separatim commemoretur.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

In 17 inscript. hic casus recte terminatus est.

3.) De terminatione 'os'—

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 11

Incerta est memoria inscript. 2895₂ (Arxelatæ) Diehl lectionem CIL^{annus} accepit, cum forma 'annus' quoque tradatur.

In 48 inscript. acc. vocis anni 'us' terminatus est. Restant igitur 3 inscript., in quibus acc. cuiuslibet alterius vocis in 'us' cadit. Quae sunt: 1433 (prope Viennam, 's. VI aut adeo posterioris' Bue.) v. 5: inter emeritus... abi(i)t famul[os] — Cf. adnot. 4: 'emeritos' expl. Hignard. 270 (prope Viennam, a. 563 (cf. corp. inscript. Lat. Christ. vet. a Diehl editi^{id} II p. 507)) v. 1: hic natus caranque tuens ex munere iogalem. — Diehl in adnot. 1 hoc scribit: i. 'natos'. 3552 (Viennae, a. 597 tribuit Almag^a): vixit an|mus duus|.

Maxima pars exemplorum terminationis 'os' quoque voce anni editur. (*In 30 inscript*)

Tabula 11

s.	acc.n. pl. II. decl. in 'us' cadit.	acc. n. pl.II. decl. in 'os' cadit.
5	485, 495, 496	467, 487, 489
6	22 inscript. ab a. 509-597	9 inscript. ab a. 511- 588
7	606, 628/29, 577/659?	-----
annus latet	23 inscript.	27 inscript.
summa:	51	39.

b.) De nom. n. sg. 'os' III. decl.

Hic casus 'us' terminatus est in 211 (Vasione, Diehl in adnot. 19, Bue. editorem annum 516 indicari coniecisse adfert.) v.13: custus.- et 806a² (Narbone, a. 445): nepus.

Quibus exemplis pponere ~~non~~ possum nisi unam inscript., in qua 'sacerdos' recte est scriptum.

Conspectus huius partis

In regione Viennae terminatio 'us' praelata videtur esse (us:os=24:8), cum in inscript. ceterarum partium Galliae Narbonensis 'us' totiens fere quotiens 'os' inveniatur.

4.) De terminatione 'us'

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

'OS' pro 'us' scriptum in his inscript. offendi: 211 (cf. supra.) v.7: aditos. 1809 (Arrelatæ, auctore Scaligero) v.1: artos.

In 17 inscript. autem acc. recte terminatus est.

b.) De nom. n. sg. II. et IV. decl. ^{max. gen.} et de aliis vocibus, in quibus 'os' pro 'us' scriptum est.

4426 (inter Viennam et Gratianopolim): Teo|demodos.-
cf. adnot. 3: i. 'Teudemundus'. 2892A (prope Baeterras, a. 582): bonememorios Leo [ni?]| dans.- 'Plus menos' in his inscript. inveni: 4426 (inter Viennam et Gratianopolim, cf. nom. Teo|demodos), 2898 (inter Nemausum et Ostia Rhodani), 2896₂ (Arrelatæ), 2831 (Massiliae) Quod in his omnibus inscript. acc. 'annos' sequitur, terminationem 'os' huius casus in scribendo 'menos' alicuius momenti

fuisse opinor.

5.) De terminatione 'es'

a.) De ^cacc. n. pl. III. et V. decl.

Tabula 12

In una inscriptione terminationem 'is' non in acc. vocis mensis, sed in acc. aliarum vocum inveni: 281 (Seduni Helvetiorum. a. 377) v.1: ...aedis v.2: restituit v.3: talis, res publica, quer^e.—In v. 1 'aedis' accusativum esse nemo negabit. Minus certa autem est interpretatio v. 3. Ego vero 'quere' pro imperativo 'querere' scriptum esse opinor. Quae opinio probatur inscript. 1093 v.5 (CIL II) et 726 v.1, 1139, 3889A, 4742 v.2, 4749 v.5 (CIL VI), in quibus sub formis verbi quaerendi Diehl audire sibi videtur tam 'quaero' quam 'queror'. ^(Index p. 57) Ex hoc verbo quaerendi pendet acc. 'talis'. (I. est, mea ^{ut} quidem opinione, 'talis homines', cf. quoque CE 500, quod carmen Diehl in adnot. inscript 281 commemorat, v.8: quisquis homo es, quaeres talem.—Quem versum eodem modo, quo v.3 inscript. 281 interpreto.

Acc. n. pl. vocis mensis in 'is', voci diei in 'es' cadit in 4003B (Viennae).

Exemplis terminationis 'is' opponere possum 8 acc. 'menses', 8 acc. 'dies', 3 acc. 'menses', 'dies' una exhibitos, 7 acc. quarumlibet aliarum vocum 'es' terminatos.

Acc, 'mensis' in 2 inscript. solis abl. 'annis' sequitur, cum in ceteris acc. vel nihil vel suspensio ^{quaedam} praecedat.

* 281 autem Diehl non adfert.

Tabula 12

s.	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'is' cadit	acc. n. pl. III. vel V. decl. in 'es' cadit
4	377	-----
5	485	467, 491, 496
6	516, 573, 587, 597	10 inscript. ab a. 508-579
annus latet	4 inscript.	13 inscript.
summa:	10	26.

b.) De nom. n. pl. III. et V. decl., de nom. n. sg.
'ens' participiorum, de adverbii numeralibus.

b₁.) Incertum est, utrum nom. pl. an sg. subsit in
2454 (in agro Vocontiorum, a. 496): fedelis famu[us
dei Ampeliu]s et Singinia. Diehl ipse in adnot. 2 hoc
scribit: an 'fedelis'=f 'fideles' et 'famuli'?

In 6 inscript. autem nom. recte terminatus est.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbii
numeralibus.

Singularem rationem scribendi participii vel adverbii
in his inscriptionibus offendi: 149 (Gaiol^{is} in ora maritima
prov. Galliae Narb.): v.5: postpones. Cf. autem v.6: ma-
lens.

Semivocalis 'i' terminationis adverbii numeralis cum
consonante coniuncta, ut videtur, ~~non~~ scripta non est
in 3279 (inter Valentiam et Viennam, a. 564/65): vices.,
3550B (Viennae, a. 558): deces (Cf. autem formam 'sepsies'
quae praecedit.)

Participium 'ins' terminatum est in 3486A (Viennae) V.13:
[se vinc]ins.

Adverbium 'iis' terminatum est in 3554 (inter Viennam
et Augustum, a. 546?): ocxii[s]. Diehl in adnot. 5 hoc scri-
bit: 'ocxii' tab., i. 'octies'.

Aliud adverbium alio modo cadit in 12¹5 (Viennae, a. 559):
decis. Cf. autem 'hæocsis', quod praecedit.

In 21 inscript. participium et in 9 inscript. adverbium
recte cadit.

Casus alio modo cadunt atque participium vel adverbium

in his inscriptionibus: 2022 (inter Valentiam et Viennam):
 v.9: mesis (acc.): v.2: potens. 281 (Seduni Helvetiorum,
 a.377.):v.1:aedis (acc.), v.3:talis(cf, p. 77):v.1:vigens.
 3486A (Viennae): v.1:fallentes (acc.): v. 13; se[vinc]ins.
 2454 (in agro Vocontiorum, a. 496): fedelis (cf. p. 79):
 lin]quens.

Conspectus huius partis.

Commemorandum est accusativum 'mensis' accusativo
 'menses' in regione Vienn^a praelatum videri esse.(is:es=
 3:1) In inscriptionibus eiusdem regionis terminationes
 'ins' et 'is' participii et adverbii inveni.

CIL II (Hispania)

1.) De terminationibus 'um , u(m), u'

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV. decl.

Acc. n. sg. IV. decl. in 'o' cadit in 3847(Carthagine
 nova, s. f. VII.):... Siquis temp^{or}erit isto | monumento,
 abeat, parte com | Iuda Iscariota.- Ut in praepositione
 'cum', ita in accusativis 'istum monumentum' 'o' pro 'u'
 scriptum est.

Abl. n. sg. IV. decl. 'o' terminatus est in 3483
 (in regione Carthaginiensi, a. 693? vix 748) v. 8: hic
 vitae curso anno finito Crispinus.- Cf. adnot.8 'anno(rum)?
 Bue.- In eadem inscriptione autem multos acc. n. sg. rec-
 te terminatos invenimus.

Exemplis supra allatis opponere possum 19 acc. II. decl.,

2 acc. IV. decl., 4 abl. IV. decl., 2 abl. vel acc. IV. decl. 'um' vel 'u(m)' vel 'u' terminatos.

b.) De nom. n. sg. neutr. gen. II. decl. et de genet. n. pl. omnium decl.

In 8 inscript. nom. n. sg. neutr. gen. II. decl. recte cadit.

In 12 inscript. genet. n. pl. II. decl., in 1 inscript. genet. I. decl., in 14 inscript. genet. III. decl. 'um' vel 'u' terminatos inveni.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

In 11 inscript. hic casus recte cadit.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Tabula 13

Incertae interpretationis est 3285D (in Tegula rep. Adamuz in provincia Cordubensi, quam serv. Muratori.): Camlates in deo | les hecce annus. Diehl in adnot. hoc scribit: 2 non intellego.

Exempla terminationis 'us' de voce anni sumpta sunt. In 33 inscript. autem acc. vocis anni in 'os' cadit.

b.) Nom. n. sg. III. decl. 'os' in 2 inscript. reperi.

4.) De terminatione 'us'.

a.) De acc. n. pl. IV. decl.

~~Terminatio 'os' usurpata est in his inscriptionibus:~~

Tabula 13

s.	acc. n. pl. II. decl. in in 'us' cadit.	acc. n. pl. II. decl. in 'os' cadit.
4	-----	381
5	-----	IV/V, P. 467, 482
6	541, 546	22 inscript. ab a. 510-592
7	-----	9 inscript. ab a. 619-663
annus latet	2 inscript.	5 inscript.
summa:	4	40

Singularem rationem scribendi inveni in 2367 (Emeritae, a. 662): idys.

Terminatio 'os' usurpata est in his inscript.:792 (Carthagine, a. 589/590) v. 1: quisquis... miraris v.3 ~~et~~extra leuaq. binos porticos arcos. 777 (ex codice Toletano, fuit in ponte Emeritensi, a. 653/663) v.11: construxit arcos.

b.) De nom. n. sg. II. decl. ^{masc. gen.} nihil commemorandum est.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. et V. decl.

Acc.7 Et vocis mensis (in 4 inscript.) et vocis diei (in 1 inscript.) et aliarum quarumlibet vocum (in 6 inscript.) semper recte terminatus est.

b.) De nom. n. pl. III. et V. decl., de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbiiis numeralibus .

b₁.) Nom. n. pl. semper (in 2 inscript.) recte cadit.

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbiiis numeralibus

Vocalis 'e' terminationis participiorum semper servata est. (In 14 inscript.) De adverbiiis numeralibus autem plura verba facienda sunt.

De ratione^e scribendi singulari

1090 (Ex cod. Parisino, de episcopo Tarraconensi, P. 517) v. 13: octiens denos vita peragens feliciter annos. 1521 (prope Eborem Lusitanorum) v.4: ter deciens quater... ^(intellige 'quadruor', Diehl) pertuli annus. 1428a (prope Emeritam Lusitaniae, a. 566.): era siscens. (Diehl in Festschrift f. Ju-

deich § 4 hanc formam e 'sesc<enti>ens' ortam esse putat. Idem dicendum est de 1428b (prope Emeritam, a. 566): era s|iscens.

Incertae interpretationis est 1819 (Hueb. ex Morale, in Callaetiae regione, Baños, a. 661)v. 4:... dicavi v. 6: ~~s~~ixcentum decies era nonagesima novem-. In adnot. legimus Hueb. editorem 'sexcentum decies' pro 'sexies centum' scriptum esse putare, cum Bue. editori ~~sex~~ 'dege(n)s' vel tale quid emendandum esse videatur. Diehl ipse autem hoc in Festschrift f. Judeich §4 conicit: poetam in redendo numero Δ CXCVIII (vel CCC CCCXCVIII, quod praefero propter formam sexcentum) vocibus numerum 'X' voce reddidisse, quasi ei propria vis esset. Postea, ^{cum} ~~seu~~, quod ordinale 'centesima' post 'sexcentum' ~~non~~ quadraverit, tamen ordinale 'nonagesima' scripsisse. Quae coniectura veri similior mihi videtur esse quam et Hueb. editoris - nam poetam metri solius gratia annum sic indicare ausum esse non credo - et Bue. editoris, quod 'deciesI pro 'degens' in inscript. non negl~~ig~~enter scripta dubium videtur, licet hoc participium ad sententiam quad^{re}~~re~~.

De adverbiiis 'is' terminatis

De hac re Diehl in Festschrift f. Judeich § 4 et Carnoy p. 241 egerunt. Diehl putat numeralia, quae in inscript. Hispaniae saepe in syllabam 'is' cadunt, ut sexsis ^{cadunt} ~~sim~~ adverbia numeralia esse, quae temporibus optima~~e~~ Latinitatis in syllabam 'ies' cadebant. Quam terminationem 'iis' hoc modo in 'is' transisse existimo: 'es' ut 'is' promuntiabatur et in syllaba 'iis' 2 vocales in unam contrahebantur. Carnoy autem p. 241 illa numeralia ex cardinalibus et voce 'as' constare arbitratur: les uⁿiféés sont indiquées en toutes lettres et, au lieu des~~x~~ noms de nombre ordinaires, on se sert du mot 'as' et de ses multiples. - Putat igitur

voce 'as' et sola et in compositis numerum unius significari; ut exempla adderam in numeris 'DX as' et 'DL sexsis'. Quod mihi et veri dissimillimum videtur esse neque intellego, qua ratione Carnoy et aera DX as = a. 472⁶ et 'DL sexsis = a. 518⁶ scripserit.

Terminationem 'is' in his inscriptionibus inveni:
 1439A (Emeritae, a. 518⁶): era L sexsis. 1447C (Cordubae, a. 638): era CLXX sexsis. 1300C (Myrtili, a. 525): aera ΔLX / trsis. - Diehl in adnot. hoc scribit. Voluit 'ter'. Ego quidem formam 'trisis' hoc modo ortam esse existimo: trēs: x = sex: sexies.

In 8 inscript. rectam terminationem 'ies' inveni.

Conspectus huius partis

Mirum esse videtur terminationem 'is' pro 'es' nisi in adverbiiis numeralibus adhibitam non esse.

CIL VIII (Africa proconsularis, Numidia, Mauretania)

1.) De terminationibus 'um. U(m), u'

a.) De acc. n. sg. II. et IV. decl. et de abl. n. sg. IV. decl.

Acc. n. sg. II. decl. in 'o' cadit in his inscript.:
 2966A (Satafi): Qvinia Credula | folio suo dep | osuit. -
 Acc. 'domo' inveni in his inscriptionibus: 1609₆ (Pomariis):
 domo eternali ben [e] | merent. fece [r] | un. 3678 (ibid.):
 do | mo aet. fec. 3689 (Numeri Syrtum, a. 816): domo Ro-
 mul | a. (Quas voces Kübler in libello, qui inscribitur:
*¶ Inventa est interpretatio inscript. 2133A (Bharanac, a. 618): era D (quin-
 quagies / V. - Si in adnot. scribit: 'quinquagies' vel potius quinquages (num-
 scita). Idem autem in Festiscript m. Judisch 84 'quinquagies' adverb.
 rum. esse arbitror. Quod in inscript. Ciceronae placet.*

Die lat. Sprache auf afrik. Inschriften, in cap. IV 'domum aeternam' interpretatur.)... instituerut.

Incerta est interpretatio inscript. 3409 (Uticae): spiritu tuo in pace.-Formam 'spiritu' praeterea inveni in 3402B (Carthagine): in pace vixit Hilari|a cum filiu suo Bass/u. Bassus vixit ... Hilaria vixit... ispiritu.- et 3403B (Thabracae) ispiritu ^{Cal}len]|dionis in pa[ce]| ispir-ⁱ-tu Fortu|natas in pace.-Cf., quod scripsi p. 13 de simili inscriptione de urbis Romae. Sed, cum in inscript. CIL VIII exemplum nom. recte terminati 'spiritus' non invenerim, formam 'spiritu' accusativum vel nom. neutr. gen. habeo.

De terminatione IV. decl.: 802 (prope Thevestam): exunto propri⁸ fecit. Quae verba Diehl in adnot. 5 hoc modo interpretatur: ex sumptu.

Exemplis supra allatis opponere possum 56^{acc} n. sg. II. decl., 5 acc. IV. decl., 5 abl. IV. decl., 4 acc. vel abl. IV. decl. 'um' vel 'u' terminatos.

b.) In 13 inscript. nom. n. sg. neutr. gen. in 'um' vel 'u' cadit. In omnibus genet. n. pl. I. decl. (in 6 inscript.), II. decl. (in 36 inscript.), III. decl. (in 31 inscript.), IV. decl. (in 1 inscript.) vocalis 'u' terminationis servata est.

Breviter adstringere mihi liceat, 1931 (inter Calamam, Sigus, Cirtam): nomina Martu|rou.-, ne quis 'ou' ex incerta ratione promuntiandi ortum esse putet. Nam mea ~~quidem~~ opinio⁸ genet. 'marturoru(m)', qui in 2 inscript. huius regionis invenitur (cf. 1844 (in Africa proconsul.), 2099 (in Numidia)), omissa secunda littera 'r' illi formae subeste.

2.) De abl. n. sg. II. decl.

Hic casus in 'u' cadit in 2054 (Altavae, a. 449): discesit ... gladiu percussus.

In 21 inscript. rectam terminationem inveni.

3.) De terminatione 'os'

a.) De acc. n. pl. II. decl.

Nihil repperi nisi inscriptiones (59), in quibus acc. & in 'os' cadit, quamquam vox anni in 40^{et} ~~harum~~ inscriptionum exstat.

b.) Nom. n. sg. III. decl. 'os' in 4 inscript. recte cadit.

4.) De terminatione 'us'

Neque acc. n. pl. IV. decl. (in 44 inscript.) neque nom. n. sg. II. vel IV. decl. ^{in sing.} unquam 'os' terminati sunt.

5.) De terminatione 'es'

a.) De acc. n. pl. III. decl et V. decl.

Singularem rationem scribendi inveni in his inscript.: 3263 (Thys^uri in Byzacena): dies. 2682 (Mag^tdari): dis. 3943 (ibid.): zis. (Ad inscript. supra commemoratas cf. p. 22s.)

Acc. n. pl. in his inscript. Mag^tdari^s urbis 'is' terminatus est: 2681: mensis. 2682: dis. 3943: zis. Diehl in adnot. 4 hoc scribit: 'Dies' nidi est 'di(es)'.^u

Alia^u acc. alio modo terminatus est in 1641 (Caesareae Maurorum) v. 7: set crudum indignumq. nefas et triste per-
omnis: v.1: sSergius ut pubes excedere coeperat annos.

Exempla rectae terminationis adferre possum 19 acc.

vocis mensis, 6 acc, vocis diei, 11 acc, vocum mensis diei coniunctarum, 13 acc. quarumlibet aliarum vocum.

b.) De nom. n. pl. III. et V. ^{decl.} de nom. n. sg. 'ens' participiorum, de adverbiiis numeralibus.

b₁.) De nom n. pl. III. et V. decl.

Nom. n. pl. in 'is' cadere videtur in his inscript.:
1416 (Carthagine): ff. fidelis. Diehl in adnot. 2 hoc scribit: ff. f. = filiae fideles? - 4841 (Thevestem) v. 9: ...
<H> i - v. 10: Laris ad te et in bono iamus.

In 24 inscript. rectam terminationem inveni.

Acc. in 'is', nom. in 'es' cadit in 1641 v. 7: per omnis (cf. supra): v. 10: parentes (nom.) et v. 12: reddentes (nom.)

b₂.) De nom. n. sg. 'ens' participiorum et de adverbiiis numeralibus

Consonans 'n' terminationis participii omissa est in 2546A₂ (Thabracae): innoces.

Vocalis 'e' terminationis participii in 19 inscript. servata est. Exempla adverbiorum autem omnino desunt.

+ + + + +

Conspectus totius primi capituli

Ineunte in hoc conspectu liceat mihi commemorare id, quod iam in singulis capitibus oculis subicere studui, in omnibus fere inscriptionibus easdem voces inveniri. Quarum creberrimae sunt 'annus, mensis, dies'. Quae res in omnibus conclusionibus respicienda erit, quod saepe terminationem, quae ab optima Latinitate abhorret, in quadam voce tam saepe inveniri miraberis. Quod minus mirum tibi videbitur, si, quotiens haec vox adhibita sit, examinaveris.

De Litteris

Littera 'y' vocalis 'u' significatur. (Cf. p. 12, 15, 37, 57, 83.)

E litteris Graecis certo concludi non potest, quo modo vocales promuntiatae sint. Nam eandem terminationem modo 'o' modo 'ω' vel modo 'ε' modo 'η' scriptam invenimus. (De 'ω, o' cf. p. 15, 17, 21. De 'ε, η' cf. p. 22, 26.)

Diphthongus 'ae' pro vocali 'e' substituta non est nisi in terminatione accusativi 'dies' - (cf. p. 22, 30, 45, 52, 68.)

De vocalibus terminationum

Quotiens in singulis regionibus singulis saeculis terminationes, quae ab optima Latinitate abhorrent, adhibitae sint, tabula illustrabo. Quam in tabulam accipiam etiam illas inscriptiones, in quibus idem casus alio loco alio modo terminatus est. Quas in singulis capitibus separatim tractaveram. Quem modum tractandi, quo nihil nisi idem, quod in ceteris quoque paragraphis indagari (cf. 'mensis, dies', qua re in primis accusativum vocis mensis in 'is' cadere probatur.), hoc loco non adhibebo.

IX						X							XI		
3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5		6	7/8	latet annus	3	4	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	2	7	-	8	-	1	3		4	-	11	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-		-	-	1/1	-	-	1/1
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	3	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	2	-		1	-	3	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-		-	-	1/1	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-		1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1		-	-	-	-	-	-

Regio		VI						XIV						IX						X			
saec.		3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	
De terminat. 'om, o(m), o	in acc. n. sg. II. decl.	1	-	1?	-	-	3, 3?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in acc. n. sg. IV. decl.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in abl. n. sg. IV. decl.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in acc. vel abl. n. sg. IV. decl.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in nom. n. sg. neutr. gen. II. decl.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in genet. n. pl. omnium decl.	4	1	2	-	-	14, 1?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	
	Abl. n. sg. II. decl. in 'u' cadit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Terminat. 'us'	in acc. n. pl. vocis anni.	1	30	24	19	-	103	-	-	-	-	-	6	-	-	2	7	-	8	-	1	3	
	in acc. n. pl. ^{annus n. plurimae vocis} VII. decl.	-	-	24	1?	-	9, 4?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in nom. n. sg. III. decl.	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
Terminat. 'os'	in acc. n. pl. IV. decl.	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in nom. n. sg. II. ^{decl. max. gen.} et IV. decl.	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	
Terminat. 'is'	in acc. n. pl. vocis mensis.	-	19	2	2	-	96	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	
	in acc. n. pl. cuiusv. alt. voc. III. ^{v. d. c.} decl.	-	1	1	-	-	18 43	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in nom. n. pl. III. et IV. decl.	-	4	2	1	-	15	-	-	1?	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
	in nom. n. sg. 'ens' participiorum.	-	-	-	-	-	5, 1?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	in adverbis numeralibus.	-	1	-	-	-	2?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	

In quacunque inscript. incertum est, utri saeculo tribuenda sit;
 saec. inferiorem superiori praefero.
 ?-interpretatio incerta significatur.

VII						XIII						XII			
3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2?	7,1?	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	21	22
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1?	-	2?	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	5	13	14	59	-	-	3	19
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	1?	1?	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	1	4
-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	1	-	21	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	1?	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabula 14

			XI						V						III						VII					
6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1?	-	2?
4	-	11	-	-	3	9	-	6	-	-	10	8,1?	-	15	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	21	-	-	81	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1?	2?
1	-	3	-	-	1	4	-	1	-	-	-	1	-	17	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
-	-	21	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6,1?	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

XIII						XII						II						VIII					
3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus	3	4	5	6	7/8	latet annus
-	-	1	-	2?	7,1?	-	-	-	-	-	4?	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	21	22	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-
2	-	5	13	14	59	-	-	3	19	3	23	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	3	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	20	-	-	1	4	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	2	4	1	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	6	-	-	1?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	1,1?	-	-	-	-	-	-	-

1.) De terminatione 'om' vel 'o' pro 'um' vel 'H(m)'
vel 'u' usurpata

Acc. n. sg. II. decl. in 21, r 10? inscript. 'om' vel 'o' terminatus est. (Cf. p. 12, 57, 61, 72, 80, 85) Quibus de exemplis plura verba facere opus non est.

Acc. n. sg. IV. decl. nunquam in 'om' vel 'o' cadit. Itaque, ubicumque abl. n. sg. IV. decl. 'o' terminatus est, non vocalem sed declinationem mutatam subesse opinor. (Cf. p. 14, 42, 46, 80) Eademque de causa formas n. sg. IV. decl. 'o' terminatas^{prae} praepositiones adhibitas ablativos interpretor. (Cf. p. 46, 57, 63, 73, 86)

Nom. n. sg. neutr. gen. II. decl. in 2 inscript. in 'o' cadit. (Cf. p. 15, 73)

In genet. n. pl. vocalis ultimae syllabae vocali, quae antecedit, quodam modo adsimulata videtur esse. Namque praeter 2 inscript., in quibus genet. 'dierum' legimus (cf. p. 16), quam formam ad terminationes vocum, quae praecedunt (*ἡ νοσοῦσα, μέσος* vel 'mesoro duro') adsimulatam habeo, genetivum, qui cadit in 'o', non invenimus nisi in II. decl. (Cf. p. 15s, 32, 47, 58)

Quo modo inscript. singularum regionum vel saeculorum differant.

De differentiis in diverso tempore originis positae neque in hac paragrapho neque in iis, quae sequuntur, facile quidquam statui potest, quod maxima pars exemplorum certo tempori tribui non potest.

De differentiis inscriptionum singularum regionum plura verba faciam oportet. Terminatio 'o' in primis in inscript. CIL III, XIII, XII, VIII exstat, cum in inscript. regionum Italiae (praeter urbem Romam) omnino fere desit.

De terminatione 'u' pro 'o' usurpata.

Ter tantum vocalem 'u' pro 'o' in abl. n. sg. II. decl. substitutam repperi. (Cf. p. 61, 65, 86) Itaque formas dubias ut 'annu' accusativum quam abl. interpretari malo.

3.) De terminatione 'us' pro 'os' usurpata.

Terminationem 'os' ut 'us' promuntiata esse nominativis n. sg. III. decl., qui 'us' terminati sunt, probatur. (Cf. p. 20, 34, 37, 43, 58, 67, 76) Tamen dubito, num forma 'annus' ratione promuntiandi orta sit, magno numero exemplorum formae 'annus' cum parvo numero (27) (Cf. p. 19 s, 37, 48, 58, 65, 74) aliarum quarumlibet vocum, quarum acc. n. pl. 'us' terminatus est, collato. (annus: annos = 2:3 fere, 'us' : 'os' (quarumlibet aliarum vocum) = 1:5) Itaque cum Diehl editore, qui^m indic. p. 485 vocalem 'u' ^{in primis} ad analogiam 'horam horas, diem dies, mensem menses, ~~manum~~ manus' ortam esse opinatur, consentio.

Singulis tabulis terminationem 'us' in primis in inscript. 5., 6., 7., saec. inveniri manifestum factum est.

Restat ut de singulis regionibus nonnulla verba faciam: formam 'annus' in inscript. omnium regionum inveni. In primis autem propter magnum numerum exemplorum commemorandae sunt hae regiones: CIL IV (cf. p. 30), CIL IX (cf. p. 32)? CIL X (cf. p. 37), CIL XIII (cf. p. 65s), CIL XII (cf. p. 74) In inscriptionibus CIL XIII ^{quæro} de vocali mutata cogitari licet, quod etiam acc. quarumlibet vocum saepius in 'us' quam 'os' cadit. (us:os = 5:3).

Rarissima est terminatio 'us' in inscript. CIL II, et in inscript. CIL VIII omnino deest.

4.) De terminatione 'os' pro 'us' usurpata.

10 exempla huius terminationis in acc. n. pl. IV. decl. usurpatae exstant. (Cf. p. 21, 51, 76, 83)

Plura exempla terminationis 'os' n. sg. II. decl. inveni (20) (cf. p. 21, 35, 51, 59, 61, 68, 76), quorum magna pars nominibus propriis, quae auctoritati linguae graecae subiecta fuisse opinor, editur.

5.) De terminatione 'is' pro 'es' usurpata.

Participiis et adverbis, quae cadunt in 'is' (cf. p. 28, 39, 41, 55, 60, 71, 79, 84,) syllabam 'es' accentu non instructam ut 'is' pronuntiatam esse probatur. Difficile autem est cognitu, utrum terminationi 'is' nominativi vel acc. n. pl. III. decl. mutatio vocalis an vetus terminatio vocum, quarum stirps in 'i' cadit, ^{subst.} hanc veterem terminationem gerte magni momenti fuisse opinor. Namque in primis illae voces, quarum genet. n. pl. in 'ium' cecidit vel cadere potuit, in nom. vel acc. ^{is} terminari solent. (Cf. magnum numerum exemplorum formae 'mensis'. In 42 inscript. praeterea quaelibet tales voces 'is' terminati sunt. (Cf. p. 25, 26s, 30, 31, 45, 52, 52, 60, 69, 71, 77, 79, 87s), cum terminatio 'is' vocum, quarum genet. in 'um' cadit, non exstet nisi in 12 inscript. (Cf. p. 25, 27, 35, 39, 54, 69, 71) Acc. n. pl. vocis diei in 16 inscript. in 'is' cadit. (Cf. p. 25, 52, 60, 69, 88)).

Ablativum 'annis' ad efficiendam formam 'mensis', quae sequitur, magnam vim habuisse non arbitror.

In inscript. CIL V et CIL XIII forma 'mensis' totiens fere invenitur quotiens 'menses', cum in inscript. ceterarum regionum forma 'mensis' rarius sit. (Cf. imprimis inscript. CIL II p. 83)

Nunc ad finem primi capituli perveni. Hoc loco, quod in-

dagavi, breviter adstringere mihi liceat:

- 1.) Terminationes saepissime accurate scriptae sunt.
- 2.) Quo modo inscriptiones diversarum urbium et regionum differrent, in singulis capitibus et in paragraphis huius conspectus exponere studui.

+++++